

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВІСНИК ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ СУДДІВ УКРАЇНИ

№2 (6)' 2008

У цьому випуску

Діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з 2006 року по 27 червня 2008 року

Шляхи вдосконалення добору кандидатів та дисциплінарної відповідальності суддів

Теоретичні та практичні аспекти поняття "судова влада"

Потреби застосування в Україні методів професійного відбору у процесі добору кандидатів на посаду судді

ЗМІСТ

■ У Вищій кваліфікаційній комісії

Маруліна Л.О.

Діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України
з 2006 року по 27 червня 2008 року (друга каденція складу) 2

■ Судова реформа

Землянська В.В.

Шляхи вдосконалення добору кандидатів та дисциплінарної відповідальності суддів 6

■ Аналітика

Хливнюк А.М.

Теоретичні та практичні аспекти поняття "судова влада" 8

■ Реалізовані проекти

Воронцова М.О.

Проведено пілотне тестування осіб, що перебувають в кадровому резерві
на зайняття посади судді 13

■ Думка експерта

Томкіна О.О.

Потреби застосування в Україні методів професійного відбору
у процесі добору кандидатів на посаду судді 14

■ Підвищення кваліфікації суддів

Голованова Ю.

Інформація про заходи по підвищенню кваліфікації українських суддів
за сприяння Проекту "Україна: верховенство права" у 2008р. 17

■ Рішення кваліфікаційних комісій у дисциплінарних справах

Рішення Кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу 20

Рішення Кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу 24

Рішення Кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу 28

■ Склад комісій

Відомості про склад Кваліфікаційної комісії суддів загальних судів
Запорізького апеляційного округу 32

Інформаційний вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України № 2(6)'2008

НЕОФІЦІЙНЕ НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ

Видається чотири рази на рік

Видається Вищою кваліфікаційною комісією суддів України за
сприяння проекту "Україна: верховенство права" Агентства США
з міжнародного розвитку

Головний редактор — Самсін І.Л.

Випускаючий редактор — Маруліна Л.О.

Відповідальний за видання — Бірюков О.М.

Підписано до друку 00.09.08 р.

Редакційна колегія Інформаційного вісника Вищої
кваліфікаційної комісії суддів України не завжди поділяє позицію
авторів публікацій.

За достовірність викладених фактів відповідає автор.

Передрук опублікованих у цьому виданні матеріалів здійснюється
за згодою редакції з обов'язковим посиланням на джерело.

© Вища кваліфікаційна комісія суддів України, 2008

Це видання здійснено за підтримки американського народу через Агентство США з міжнародного розвитку

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

ПРОЕКТ "УКРАЇНА: ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА"

ДІЯЛЬНІСТЬ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ СУДДІВ УКРАЇНИ З 2006 РОКУ ПО 27 ЧЕРВНЯ 2008 РОКУ (ДРУГА КАДЕНЦІЯ СКЛАДУ)

Заступник директора Департаменту з питань суддівства — начальник відділу організаційного забезпечення діяльності кваліфікаційних комісій суддів Державної судової адміністрації України — Секретаріату Вищої кваліфікаційної комісії суддів України
Маруліна Л. О.

Виконання фундаментальних для судово-правової реформи завдань з формування та поновлення корпусу професійних суддів, періодичного підвищення їх фахового рівня, вирішення питань щодо відповідальності суддів за порушення професійних обов'язків, а також відповідності їх займаним посадам покладено на кваліфікаційні комісії суддів.

Чинним законодавством визначено, що завданнями кваліфікаційних комісій суддів є забезпечення формування корпусу професійних суддів, здатних кваліфіковано, сумлінно і неупереджено здійснювати правосуддя, шляхом відбору і рекомендування осіб для зайняття посади для професійного судді та визначення рівня фахової підготовки професійних суддів, а також розгляд питань про дисциплінарну відповідальність суддів та подання висновків про звільнення судді з посади.

Відповідно до діючого законодавства сьогодні функціонують десять кваліфікаційних комісій суддів відповідних апеляційних округів, кваліфікаційна комісія суддів військових судів України, кваліфікаційна комісія суддів господарських судів України, кваліфікаційна комісія суддів адміністративних судів України та Вища кваліфікаційна комісія суддів України. Слід зазначити, що кваліфікаційні комісії суддів, працюючи на громадських засадах, у цілому з поставленими перед ними завданнями в межах діючого правового поля успішно справляються.

11 березня 2006 року закінчились повноваження новоутвореного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України першої каденції (2003-2006 роки), після прийняття Закону України "Про судоустрій України". Згідно зі статтею 76 цього Закону сформовано новий склад Вищої кваліфікаційної комісії суддів України другої каденції, який цей весь час працює в неповному складі — 12 членів:

- VII з'їздом суддів України від 3 листопада 2005 року до складу Комісії обрано суддю Вищого господарського суду України Васишака Ігоря Миколайовича, суддю Вищого адміністративного суду України Фадееву Ніну Миколаївну, суддів Верховного Суду України Колесника Павла Івановича, Лященко Наталію Павлівну, Пивовара Володимира Федоровича,

Самсіна Ігоря Леоновича, Філатова Василя Миколайовича;

- наказом Міністра юстиції України від 27 грудня 2007 року № 1865/7 призначено першого заступника Міністра юстиції Корнійчука Євгена Володимировича;

- Указом Президента України від 3 лютого 2006 року № 105/2006 призначено Радника Президента України - Керівника Головної служби правової політики Секретаріату Президента України Полудьонного Микола Миколайовича та Указом Президента України від 20 серпня 2007 року № 720/2007 призначено Керівника Служби з представництва у судах України інтересів Президента України та створених ним консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів і служб Секретаріату Президента України Кирилюка Руслана Івановича;

- Постановою Верховної Ради України від 23 лютого 2006 року № 3468-IV обрано Нечипоренка Олександра Лавровича;

- Розпорядженням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 16 грудня 2005 року № 3-2288/28-2269-05-Дн призначено Карпачову Ніну Іванівну.

На сьогодні ще залишається вакантним представництво від Верховної Ради України.

30 березня 2006 року відбулося організаційне засідання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, на якому обрано керівний склад Комісії: голову - Самсіна І.Л., заступника Голови - Колесника П.І. і секретаря - Фадееву Н.М.

Вищою кваліфікаційною комісією суддів України другої каденції за 2006 рік по 27 червень 2008 року проведено 44 засідання (у 2006 році - 14 засідань, у 2007 році - 19 засідань та у 2008 році - 11 засідань). Винесено на розгляд 2939 матеріал з різних питань (734 - у 2006 році, 1595 - у 2007 році та 610 - у 2008 році).

Щодо присвоєння кваліфікаційних класів

За результатами розгляду подань Голови Верховного Суду України та Голів вищих спеціалізованих судів

України атестовано щодо присвоєння кваліфікаційних класів та присвоєно відповідні класи 407 суддям (123 суддям - у 2006 році, 227 суддям - у 2007 році та 57 суддям - у 2008 році).

Щодо надання рекомендацій для обрання безстроково

Вищою кваліфікаційною комісією суддів України винесено на розгляд 1769 матеріал щодо дачі рекомендацій для обрання безстроково (520 - у 2006 році, 814 - у 2007 році та 435 - у 2008 році).

За результатами розгляду надано рекомендації для обрання безстроково 1653 суддям (503 - у 2006 році, 775 - у 2007 році та 375 - у 2008 році).

Розглянуто та відмовлено у наданні рекомендації для обрання безстроково 41 судді (17 - у 2006 році, 14 - у 2007 році, 10 - у 2008 році). Щодо 76 суддів розгляд відкладався з різних підстав: для додаткового вивчення матеріалів, з'ясування певних обставин, недостатнього рівня професійних знань судді тощо.

Щодо притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності

У звітному періоді Вищою кваліфікаційною комісією суддів України розглянуто 38 ініційованих подань про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності (8 - у 2006 році, 15 - у 2007 році, 15 - у 2008 році).

Відмовлено у відкритті дисциплінарного провадження по 27 поданнях (7 - у 2006 році, 11 - у 2007 році, 9 - у 2008 році), порушено 6 дисциплінарних проваджень (1 - у 2006 році, 4 - у 2007 році, 1 - у 2008 році). Розгляд 3 справ у 2008 році знято за заявою ініціаторів про відкликання та 2 справи ще не розглядались.

Із загальної кількості розглянутих дисциплінарних проваджень притягнуто до дисциплінарної відповідальності 4 суддів. У 2006 рік до 1 судді застосовано дисциплінарне стягнення у вигляді пониження кваліфікаційного класу на один клас - з другого до третього, оголошено догану 2 суддям у 2007 році та 1 судді у 2008 році.

Щодо скарг на рішення окружних кваліфікаційних комісій суддів

В порядку статті 95 Закону України "Про судоустрій України" Вищою кваліфікаційною комісією суддів України розглянуто і прийнято рішення по 37 скаргах на рішення кваліфікаційних комісій суддів про відмову в наданні рекомендації на посаду судді та присвоєння кваліфікаційних класів (10 - у 2006 році, 15 - у 2007 році, 13 - у 2008 році). Із них задоволено 19 скарг (6 скарг - у 2006 році, 8 скарг - у 2007 році, 5 - у 2008 році). Відмовлено у задоволенні 16 скарг (4 скарги - у 2006 році, 7 скарг - у 2007 році, 5 скарги - у 2008 році). Розгляд 2 скарг станом на 27 червня 2008 року відкладено через неявку скаржника.

Щодо скарг на рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України

Комісією розглянуто 17 скарг на рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України щодо проведення повторної атестації суддям, яким відмовлено в наданні рекомендації для обрання безстроково на посаду судді (2 скарги - у 2006 році, 3 скарги у 2007 році та 12 скарг - у 2008 році).

За результатами розгляду задоволено 2 скарги у 2008 році щодо проведення повторної атестації суддям. По 15 скаргах, що надходили у 2006-2008 роках відмовлено у задоволенні.

У 2008 році надійшло 2 скарги щодо роботи кваліфікаційної комісії суддів загальних судів, за результатами розгляду яких по 1 скарзі відмовлено та щодо 1 скарги розгляд відкладено для отримання додаткової інформації.

Щодо розгляду заяв

Розглянуто 9 заяв з різних питань:

- 6 заяв про перегляд рішення щодо питання про надання рекомендації для обрання суддею безстроково (5 - у 2007 році, 1 - у 2008 році), з яких задоволено 1 заяву у 2007 році, надано роз'яснення по 1 заяві у 2007 році та по інших 4 заявах відмовлено;

- 3 заяви щодо проведення перевірок, надання додаткової інформації, надання роз'яснення у 2007 році, по яких надано відповідні рекомендації або взято інформацію до уваги.

Наприклад: 1) лист Голови кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу Бараненко Л.Я. про відвід всьому складу кваліфікаційної комісії суддів Запорізького апеляційного округу суддями Шкіндером О.А., Волковенком О.І., Стребковим Ю.О., щодо яких порушено дисциплінарне провадження; 2) звернення голови кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Одеського апеляційного округу Бабія А.П. від 28 березня 2007 року № 208 щодо рішення Одеської обласної ради від 22 грудня 2006 року № 141-V "Про зміни у складі кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Одеського апеляційного округу" стосовно увільнення Глуханчука О.В. та Спиридонової В.О. з посади членів кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Одеського апеляційного округу; 3) Розгляд інформації прокурора Франківського району міста Львова, радника юстиції Вороніна О. від 14.09.2007 року № 705вих-07 щодо діяльності судді Франківського районного суду міста Львова Козюрєнка Ростислава Степановича - інформацію взято до уваги

Рішення у загальних питаннях, проведення семінарів, випуск "Вісника"

Визначною подією у роботі Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у 2006 році став випуск за підтримки проекту Агентства США з міжнародного

розвитку "Україна: верховенство права" видання "Інформаційного вісника Вищої кваліфікаційної комісії суддів України", презентацію якого було приурочено до свята Дня працівників суду. На сторінках "Інформаційного вісника Вищої кваліфікаційної комісії суддів України", публікуються не лише рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, а й рішення кваліфікаційних комісій суддів загальних судів апеляційних округів, кваліфікаційних комісій суддів спеціалізованих судів, аналітичні та статистичні матеріали, які стосуються діяльності кваліфікаційних комісій суддів, узагальнення дисциплінарної практики, законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність комісій, а також наукові дослідження з проблемних питань застосування законодавства щодо роботи кваліфікаційних комісій суддів.

На сьогодні вийшов у друк п'ятий випуск "Інформаційного вісника Вищої кваліфікаційної комісії суддів України" за підтримки проекту Агентства США з міжнародного розвитку "Україна: верховенство права".

На ряду з цим, з метою забезпечення однакового і правильного застосування законодавства кваліфікаційними комісіями суддів ВКК СУ вивчались і проблемні питання роботи кваліфікаційних комісій суддів, виносились на обговорення.

У зв'язку з прийняттям кваліфікаційними комісіями суддів рішень про відмову в наданні рекомендації судді, обраного безстроково, щодо обрання його безстроково до суду вищого рівня та відсутністю законодавчого врегулювання цього питання виникла нагальна потреба в додатковому вивченні та розгляді питання щодо термінів внесення повторного подання головами відповідних судів відносно суддів, обраних безстроково, яким відмовлено в рекомендації стосовно обрання на посаду судді вищого рівня, з прийняттям окремого рішення. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, вивчивши та розглянувши на своєму засіданні 9 червня 2006 року зазначене питання, вирішила, що повторне подання головами відповідних судів відносно суддів, обраних безстроково, яким відмовлено в рекомендації на обрання до суду вищого рівня, може бути внесено до кваліфікаційної комісії суддів не раніше як через рік з дати прийняття такого рішення.

У зв'язку зі збільшенням кількості подань від голів судів щодо присвоєння відповідного кваліфікаційного класу судді, якого призначено (обрано) на посаду в суді вищого рівня, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України вивчено і розглянуто питання про порядок розгляду таких подань. З метою забезпечення однакового і правильного застосування законодавства кваліфікаційними комісіями суддів Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 9 червня 2006 року прийнято рішення, що розгляд кваліфікаційними комісіями суддів подань голів судів щодо присвоєння кваліфікаційного класу судді, якого призначено (обрано) на посаду в суді вищого рівня, без дотримання

мінімального строку перебування судді у кваліфікаційному класі, який дає право на присвоєння наступного кваліфікаційного класу, повинно відбуватися шляхом проведення позачергової кваліфікаційної атестації.

У той же час для голів кваліфікаційних комісій суддів апеляційних округів, кваліфікаційних комісій суддів спеціалізованих судів, кваліфікаційної комісії суддів військових судів та начальників територіальних управлінь державної судової адміністрації Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 22-23 червня 2006 року проведено семінар на тему: "Актуальні питання організації роботи кваліфікаційних комісій суддів, добору кадрів та шляхи їх вирішення у світлі судової реформи" за підтримки Організації з безпеки та співробітництва в Європі та за участю Верховного Суду України, Ради суддів України, Державної судової адміністрації України та Вищої ради юстиції. Предметом обговорення на семінарі були такі важливі теми, як "Роль Академії суддів України у процесі добору та підготовки суддівських кадрів", "Проблемні питання роботи кваліфікаційних комісій суддів: Типовий регламент роботи кваліфікаційної комісії суддів", що відіграють вирішальну роль як у формуванні та поновленні корпусу професійних суддів, періодичному підвищенні їх фахового рівня, вирішенні питань щодо відповідальності суддів за порушення професійних обов'язків, а також відповідності їх займаним посадам, так і у визначенні порядку прийняття рішень безпосередньо кваліфікаційними комісіями суддів. Одним із вагомих результатів роботи семінару є обговорення учасниками семінару спільно з представниками Вищої ради юстиції постатейно та доопрацювання проекту Типового регламенту роботи кваліфікаційної комісії суддів, який погоджено рішенням Ради суддів України 7 липня 2006 року. Станом на сьогодні погоджено Міністром юстиції України та затверджено Головою Верховного Суду України Типовий регламент роботи кваліфікаційної комісії суддів.

В зв'язку з відсутністю єдиної процедури складання кваліфікаційного іспиту, критеріїв оцінювання результатів кваліфікаційного іспиту, присутності елемента суб'єктивізму оцінювання результатів іспиту та запровадження європейських стандартів в Україні щодо підбору кандидатів на посаду судді, Вищою кваліфікаційною комісією суддів України розглянуто звернення ректора Академії суддів України про перевірку знань, рівня професійної підготовки кандидата на посаду судді, ступеня його готовності здійснювати правосуддя з питань юрисдикції відповідного суду шляхом тестування та виконання кандидатами на посаду судді ситуативних завдань.

Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 7 грудня 2006 року розглянуто питання щодо вимог статті 91 Закону України "Про судоустрій України" до кваліфікаційного іспиту в частині виконання письмового завдання кандидатом на посаду судді шляхом

складення ним тестів та виконання ситуативних завдань і вирішено визнати необхідність апробації тестових завдань для перевірки рівня складності та подальшого удосконалення розробленого матеріалу Академією суддів України. Провести навчання з особами, які перебувають у кадровому резерві на посаду судді, шляхом тестування та виконання ними ситуативних завдань з метою апробації тестових завдань, розроблених Академією суддів України. Навчання провести у кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Київського апеляційного округу (3 березня 2007 року), кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Одеського апеляційного округу (27 лютого 2007 року), кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Харківського апеляційного округу (1 березня 2007 року) та кваліфікаційній комісії суддів господарських судів України (16 березня 2007 року).

В продовження вивчення цієї теми для голів кваліфікаційних комісій суддів ВКК СУ за підтримки проекту USAID "Україна: верховенство права" було проведено серію семінарів - тренінгів за темою "Підбір суддівських кадрів і дисциплінарна відповідальність суддів" з 12 по 20 лютого 2007 року в Києві, Івано-Франківську та Донецьку.

На виконання рішення ВКК СУ від 7 грудня 2006 року та Рішення Ради суддів України від 8 грудня 2006 ро-

ку проведено навчання у кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Одеського апеляційного округу (27 лютого 2007 року), кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Харківського апеляційного округу (1 березня 2007 року), кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Київського апеляційного округу (3 березня 2007 року) та кваліфікаційній комісії суддів господарських судів України (16 березня 2007 року).

Важливим моментом стало розроблення проекту Положення про порядок добору кандидатів у професійні судді кваліфікаційною комісією суддів на конкурсній основі і обговорення його на круглому столі 24-25 травня 2007 року головами кваліфікаційних комісій суддів, начальниками територіальних управлінь державної судової адміністрації за участю представників Вищої ради юстиції, ОБСЄ, проекту USAID "Україна: верховенство права".

Вищою кваліфікаційною комісією суддів України спільно з проектом "Україна: верховенство права", для голів і членів кваліфікаційних комісій проведено завершальний дводенний семінар 12-13 червня 2008 року з питань забезпечення діяльності кваліфікаційних комісій суддів в частині підготовки матеріалів для проведення атестації кандидатів на посаду судді та притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДОБОРУ КАНДИДАТІВ ТА ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУДДІВ

*Радник з суддівських питань,
Проект "Україна: верховенство права"
канд. юр. наук
Землянська В.В.*

За підтримки проекту "Україна: верховенство права" Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) Вища кваліфікаційна комісія суддів України у співпраці з Вищою радою юстиції та Державною судовою адміністрацією України провела семінар на тему "Забезпечення діяльності кваліфікаційних комісій суддів: добір кандидатів, атестація і дисциплінарна відповідальність суддів". Захід відбувся 12-13 червня у Гаспрі в Криму і став підсумковим за наслідками серії проведених раніше семінарів по даній тематиці в Одесі, Харкові і Львові в лютому 2008 року. Саме слово "підсумковий" визначило тематику семінару, на якому не тільки мова йшла про нагальні проблеми в сучасному процесі добору кандидатів на посаду судді та притягненні суддів до дисциплінарної відповідальності, але й про реальні шляхи співпраці усіх органів, задіяних у цей процес, узагальненні практики роботи кваліфікаційних комісій суддів по всій території України та запровадження нових механізмів оцінки кандидатів на посаду судді, зокрема, впровадження тестування.

У роботі семінару взяли участь понад 33 учасників, серед яких члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі - ВКК СУ), представники Вищої ради юстиції (далі - ВРЮ), Державної судової адміністрації (далі - ДСА), Міністерства юстиції України, голови і члени кваліфікаційних комісій суддів загальних судів (далі - ККС), кваліфікаційних комісій суддів спеціалізованих судів, начальники та спеціалісти територіальних управлінь Державної судової адміністрації (далі - ТУ ДСА).

Семінар відкрили Голова ВКК СУ, суддя Верховного суду України Ігор Самсін та радник з питань права і політики проекту "Україна: верховенство права" Олександр Бірюков, які згодом підсумували результати роботи попередніх семінарів.

Представник Вищої ради юстиції Людмила Скомороха у своїй доповіді зупинилася на практиці Вищої ради юстиції щодо розгляду документів кандидатів на посаду суддів, визначила їх якість підготовки, основні недоліки та що потребує вдосконалення.

Начальник управління кадрового забезпечення апеляційних і місцевих судів та державної служби

Володимир Гайдученко розглянув питання навантаження на суддів у судах, наявності вакантних посад та якості роботи територіальних управлінь Державної судової адміністрації під час збору необхідних документів від кандидата на зайняття посади судді. Крім цього, пан Гайдученко проаналізував Указ Президента України № 697/2004, яким затверджено Положення про порядок розгляду питань та підготовки матеріалів щодо призначення на посаду професійного судді вперше, та запропонував внести ряд змін до нього. По-перше, він запропонував чітко встановити строки для подання відомостей щодо вакантної посади територіальними управліннями ДСА до ДСА та ВКК СУ. По-друге, чітко зазначити, що підготовка матеріалів з питань призначення на посаду професійного судді здійснюється ДСА та її територіальними управліннями за письмовим дорученням Голови кваліфікаційної комісії суддів. По-третє, питання проведення спец перевірок необхідно покласти на Міністерство внутрішніх справ або Службу безпеки України, які мають відповідні для цього ресурси і можуть провести таку перевірку в найкоротший термін. Під кінець своєї доповіді Володимир Гайдученко зазначив, що усі питання стосовно добору суддів повинні міститися в єдиному законі, такому як закон "Про судоустрій України", а не в Указі Президента, який легко змінити.

Велике зацікавлення і багато запитань викликала доповідь заступника голови ДСА Ольги Булки щодо Положення з проведення тестування кандидатів на посаду судді, затвержене Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 4 квітня 2008 року. Пані Булка розповіла про мету тестування, структуру тесту, процедуру тестування і повідомила присутніх про пілотне тестування для кандидатів на посаду судді, що знаходяться в кадровому резерві, яке заплановано на 26 червня у м. Донецьк. За наслідками доповіді пані Булки і викликаной нею жвавої дискусії було вирішено, що Положення з проведення тестування кандидатів на посаду судді буде ретельно переглянуто за наслідками пілотного тестування у Донецьку, особливо питання адміністрування тестування кваліфікаційними

комісіями суддів, і згодом воно буде інтегровано до Типового регламенту роботи ККС. Впровадження тестування для кандидатів на посаду суддів викликало гарячу підтримку і зацікавленість від представника Міністерства юстиції України Інни Фесенко, яка наголосила на тому, що саме воно сприятиме об'єктивній оцінці кандидатів на посаду судді і допомагатиме відбору кращих кандидатів.

Окрім питань добору, важливе місце на порядку денному семінару було відведено процедурі притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності.

Голова кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Житомирського апеляційного округу Микола Поліщук та заступник голови ККС Харківського апеляційного округу Олександр Прокопенко доповіли про практику роботи відповідних кваліфікаційних комісій щодо розгляду справ про притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності. Доповіді обох доповідачів виявили гострий конфлікт між Вищою радою юстиції та кваліфікаційними комісіями суддів в інтерпретації законодавства України, яке регулює процедуру дисциплінарного провадження. На підставі різного тлумачення законодавства, Вища рада юстиції неодноразово скасовувала рішення ККС на підставі порушення (з точки зору ВРЮ) процедури розгляду кваліфікаційною комісією суддів матеріалів дисциплінарного провадження щодо рекомендації про звільнення судді за наслідками розгляду дисциплінарної справи.

Окрім цього, велике занепокоєння доповідачів і інших учасників семінару викликав порядок розгляду таких справ, рекомендований ВРЮ. Враховуючи визначений у законодавстві 6-місячний строк розгляду та засідання кваліфікаційних комісій не частіше ніж раз на місяць, а то і два місяці, ККС не завжди можуть розглянути дисциплінарну справу вчасно у випадку ухилення обвинуваченого суддів від явки на засідання комісії. Існує ряд випадків, коли судді, стосовно яких порушено дисциплінарне провадження, умисно не з'являються на засідання комісії і в результаті їх дій комісія не може розглянути справу у 6-місячний термін.

З метою урегулювання зазначених вище питань та узгодження роботи ВРЮ і ККС було запропоновано провести круглий стіл або семінар у вересні 2008 року. Планується запросити членів Вищої ради юстиції, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та голів і членів кваліфікаційних комісій суддів, щоб у робочій обстановці обговорити проблемні питання і виробити узгоджений механізм роботи, який буде сприяти якісному розгляду кваліфікаційними комісіями дисциплінарних справ.

Продовжуючи тему стандартизації розгляду дисциплінарних справ щодо неналежної поведінки судді, радник проекту "Україна: верховенство права" Віра Землянська ознайомила присутніх з формою звернення громадян щодо неналежної поведінки судді та Основними рекомендаціями для отримання та розгляду усіх звернень щодо неналежної поведінки суддів судів загальної юрисдикції. Дана форма звернення і Основні рекомендації були розроблені американським експертом проекту Лоуренсом Беком з метою вдосконалення механізму притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та прискорення самої процедури ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність.

Віра Землянська також повідомила, що Проект "Україна: верховенство права" у співпраці з Радою суддів України, Регіональною кваліфікаційною комісією Київського апеляційного округу та Апеляційним судом Київської області випробовуватиме стандартизовану форму звернення громадян щодо неналежної поведінки судді в Київській області Київського апеляційного округу влітку і восени 2008 року. Результати випробовування потім будуть узагальнені, проаналізовані і передані Раді суддів України для поширення в інших областях України.

Загалом, структура і зміст форми звернення щодо неналежної поведінки судді одержала позитивні відгуки від учасників семінару, оскільки вона була розроблена як для максимальної зручності громадян, які її заповнюють, так і для уповноваженої особи, яка згодом буде розглядати це звернення і приймати рішення щодо ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПОНЯТТЯ "СУДОВА ВЛАДА"

Хливнюк А.М.

Визначення змісту поняття "судова влада" є складною проблемою не тільки для законодавця, а й для юридичної науки в цілому. До цього часу не сформульоване загальне поняття "судова влада" і його розробка чекає свого вирішення. На нашу думку, це питання особливо актуальним є для України в період проведення судово-правової реформи. Адже, як відомо, будь-які реформаторські зміни повинні мати науково-обґрунтовану теоретичну основу.

Правова категорія "судова влада" нерозривно пов'язана із принципом поділу влади, що в сучасних демократичних суспільствах передбачає окреме існування органів законодавчої, виконавчої та судової влади та розподіл повноважень між ними. Його реалізація дає змогу організувати так суспільні відносини, щоб не дозволити тій чи іншій гілці влади, а отже, й окремим її представникам перевищувати свої повноваження чи взагалі узурпувати владу, та створити дієвий механізм захисту прав і свобод громадян. Таким чином, у становленні вітчизняної судової влади головним є принцип поділу влади, а також супутній йому механізм стримувань та противаг влади. Водночас, саме від організації та реалізації цих правових інститутів залежить така визначальна для демократичного суспільства правова категорія, як незалежність судової влади.

Б. Чичерін звертав увагу на те, що вища мета держави не у встановленні свавілля, а навпаки, у ствердженні законного порядку, який досягається системою незалежних одна від одної влад, що однаково виходять від верховної влади, взаємно обмежують та стримують одна одну¹.

На думку С. Алексєєва, принцип поділу влади виражає не тільки розподіл праці між державними органами, а й стриманість, відкритість державної влади, що попереджає її концентрацію, перетворення в авторитарну і тоталітарну владу. Цей принцип передбачає, що законодавча, виконавча і судова влади однакові, рівновеликі за силою, вис-

тупають противагами стосовно одна одній і можуть "стримувати" одна одну, не допускаючи домінування серед них².

Державна влада тоді ефективно діє, коли в ній є поділ праці, інститути держави будуються по-особливому, формуються самостійні влади, кожна з яких сконцентрована на "своєї" особливій стороні діяльності³. Розподіл влади забезпечує нормальне функціонування державного механізму в цілому, оскільки не дає можливості жодній з гілок влади узурпувати владні повноваження інших. З допомогою розподілу влади правова держава організується та діє правовими засобами.

Як зазначає І. Марочкін, "однією з владних функцій давнього суспільства, напевно, була функція судова"⁴. Вже в Стародавній Греції V ст. до н.е. на ґрунті Афіньської демократії зародились сумніви щодо доцільності поєднання владних і судових функцій в одних руках.

Зокрема, Аристотель розглядав суд як відносно самостійний елемент володарювання. О. Кислюк наголошує, що теорія розподілу інституцій на три види влади - законодавчу, виконавчу і судову -

Борис Николаевич Чичерин

Русский правовед, философ и историк

Борис Николаевич Чичерин (26 мая (7 июня) 1828, село Караул, Кирсановский уезд Тамбовская губерния - 3 февраля 1904) - русский правовед, философ и историк. Почётный член Петербургской Академии наук (1893).

¹ Див.: Чичерин Б.Н. Курс государственной науки. Политика. - Ч. 3. - М., 1898. - с. 412

² Див.: Алексєєв С. С. Государство и право. Начальный курс. - 2-е изд. - М., 1994. с. 20

³ Див.: Алексєєв С. С. Государство и право. Начальный курс. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Юрид. лит., 1996. - с. 16

⁴ Див.: Організація судових та правоохоронних органів [Навч. посібник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів освіти / І.Є. Марочкін, В.В. Афанасьєв, В.С. Бабкова та ін.]; За ред. І.Є. Марочкіна, Н.В. Сібільової, О.М. Толочка. - Харків: Право, 2000. - с. 29

цілком належить Аристотелеві⁵. Про кожную з них він веде мову окремо, щоб засвідчити, наскільки важливо їх відокремленість одна від одної та незосередженість в руках однієї особи.

Наступним кроком у розвитку теорії поділу влад і, зокрема, значення судової влади стали праці Джона Локка - просвітителя і сучасника буржуазної революції 1688 р. в Англії. У свої трактатах про державне правління він розглядав питання державної влади, становлення держави та політичного суспільства.

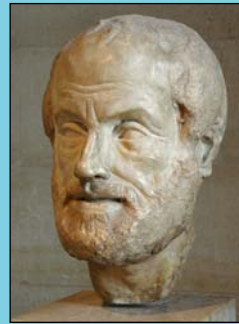
Проблеми ролі і місця судової влади в суспільстві піднімалися в Західній Європі періоду буржуазних революцій. Розроблена Шарль Луї Монтеск'є концепція поділу влади, що діє згідно принципу "стримувань і противаг", стала основою класичної теорії поділу влади.

Монтеск'є вважав, що перша влада - законодавча - видає і скасовує закони, друга - виконавча - видає зовнішніми зносинами і забезпечує безпеку держави, третя - судова - карає злочинців, стримує зіткнення двох перших влад та вирішує спори приватних осіб. Мислитель говорив про три частини єдиної влади, яка з метою більш досконалого державного устрою поділена між окремими структурами. Судова влада може виконати дане призначення тільки за умови її самостійного існування.

В тому випадку, коли судова влада невід'ємна від влади законодавчої і виконавчої, застерігав Монтеск'є, не може бути досягнута політична свобода громадянина. Якщо судова влада з'єднана з законодавчою, то життя і свобода громадян опиняються під владою свавілля: оскільки суддя буде законодавцем. Якщо вона з'єднана з виконавчою владою, то суддя отримує можливість стати гнобителем⁶.

На сьогодні теорія поділу влади закладена в основу державного механізму більшості країн світу. В сучасному розумінні зміст і значення принципу розподілу влад полягає у розрізненні функцій законодавства, управління і правосуддя, у наділенні цими функціями різних органів, взаємному контролі, системі стримувань і противаг. Мета даного принципу - запобігти можливим зловживанням. Як підкреслює С. Прилуцький, "правова держава, з одного боку, неможлива без поділу влади, оскільки це спосіб її організації і функціонування; з іншого боку - вона саме є умовою і основою для ефективного поділу влади"⁷. Таким чином, виділяючи три гілки державної влади, можна говорити про три напрями діяльності кожною з них, коли всі вони

Аристотель

Аристотель, по месту рождения называемый также Стагирит (384 до н. э., Стагир - 322 до н. э., полуостров Халкидика в Македонии) - древнегреческий философ и учёный.

функціонують у межах своєї політико-правової компетенції і забезпечують "цілісність державної влади, громадянського суспільства і попереджують загальнонаціональні конфлікти"⁸.

Принцип розподілу влади як конституційно-правова цінність усе активніше входить до теорії і практики українського конституціоналізму.

Перші спроби конституційного закріплення судової влади в Україні пов'язані з Конституцією щодо прав і вольностей Війська Запорізького Пилипа Орлика (1710). Тут були закладені певні засади щодо розподілу влад. Хоча судові функції надавались гетьманському урядові, який одночасно здійснював і виконавчу владу.

Ідея створення в Україні незалежного суду знайшла своє втілення в III Універсалі Української Цен-

Филипп Степанович Орлик

Пилип Степанович Орлик (укр.), 11 октября 1672, село Косуга (ныне - Вилейского района Минской области) - 24 мая 1742, Яссы) - государственный деятель Украины, ближайший соратник гетмана Ивана Мазепы, после смерти которого был провозглашён в Бендерах гетманом Правобережной Украины.

⁵ Див.: Аристотель. Політика / Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. - К.: Основи, 2000. - с. 11

⁶ Див.: Монтеск'є Шарль Луї. О духе законов / А.В. Матешук (сост., пер. и коммент.). - М., 1999 - с. 156.

⁷ Див.: Прилуцький С. Формування корпусу професійних суддів України в аспекті реалізації поділу влади. // Право України. - 2003. - № 2. - с. 13

⁸ Див.: Холод В. Політологія. - Суми: Вид-во "Університетська книга", 2001. - с. 220

⁹ Див.: Суд и правосудие в СССР. М., 1974. с. 26

Джон Локк

Джон Локк (англ. John Locke; 29 августа 1632 - 28 октября 1704) - британский педагог и философ, представитель эмпиризма и либерализма. Способствовал распространению сенсуализма.

Локк - теоретик гражданского общества (против власти феодальной военной аристократии) и правового демократического государства (за подотчетность короля и лордов закону). Сторонник конституционной монархии и теории общественного договора. Первым предложил принцип разделения властей (на законодательную, исполнительную и федеративную). Наиболее известен разработкой демократической революции. "Право народа на восстание против тирании" наиболее последовательно развито Локком в работе "Размышления о славной революции 1688 года".

тральной Ради (1917 р.), а потім у Конституції Української Народної Республіки (1918 р.).

У радянський період (Конституція УСРР 1919 р., Основний Закон 1937 р., Конституція УРСР 1978 р.) принцип розподілу влад не згадувався взагалі, концепція Монтеस्क'є піддавалась критиці з класових позицій⁹.

Ідейною основою Конституції України стали принципи на норми Декларації про державний суверенітет України. Підвалини державної влади в республіці згідно з Декларацією будуються за принципом її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Декларація визначила першооснови побудови демократичного суспільства в Україні, загальні орієнтири національної правової держави українського народу, утвердила його суверенітет і самоврядування.

Побудова державної влади відповідно до вимог теорії "стримувань і противаг" потребувала на той час закріплення конституційних гарантій незалежності сфер влади і створення правових механізмів, які б забезпечували рівновагу всієї триєдиної системи влади. В зв'язку з цим першочерговим постало питання про співвідношення та баланс повноважень законодавчої, виконавчої і

судової влади, тобто про порядок їх утворення, компетенцію та взаємини.

8 червня 1995 р. між Верховною Радою України та Президентом України було підписано Конституційний договір "Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України", де в статті 3 вказувалось, що державна влада в Україні будується на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу і судову. В розділі 5 договору підкреслювалось, що судову владу в Україні здійснюють виключно суди.

В статті 6 Конституції України більш широко закріплено принцип поділу влади, де зазначено, що державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, визнаючи, що органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України. Це має суттєве значення для забезпечення функціонування державних структур на основі законності, в межах своєї компетенції.

Конституція України піднесла роль суду на рівень, який він має займати у правовій державі. В структурі державної влади судова влада виступає як незалежний інститут. В подальшому у Конституції України практично не використовується термін "судова влада", а відведений окремий розділ "Правосуддя", який закріплює компетенцію органів правосуддя та основні засади судочинства.

Таким чином, законодавча влада повинна формувати нормативно-правові основи державного та суспільного життя, зміцнювати конституційний лад та забезпечувати розвиток передбачених і гарантованих Конституцією України правових інститутів, прав і свобод громадян. Таким чином, Верховна Рада України здійснює нормотворчу, установчу, координуючу, контрольну та інші функції, передбачені Конституцією України.

Роль органів виконавчої влади полягає у здійсненні державного управління соціально-економічними процесами в країні, реальній реалізації законних прав та інтересів громадян і юридичних осіб. Розрізняють дві основні функції органів виконавчої влади - виконавчу і розпорядчу¹⁰. Виконавча функція полягає у безпосередньому виконанні нормативних приписів та інших актів законодавчої влади. Розпорядча — характеризується тим, що для виконання актів законодавчої влади виконавчі органи від свого імені видають управлінські акти, дають відповідні розпорядження.

¹⁰ Див.: Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування: Навч. посіб. - К: Юрінком Інтер, 2001. - с. 8

¹¹ Див.: Організація судових та правоохоронних органів [Навч. посібник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів освіти / І.Є. Марочкін, В.В. Афанасьєв, В.С. Бабкова та ін.]; За ред. І.Є. Марочкіна, Н.В. Сібільової, О.М. Толочка. - Харків: Право, 2000. - с. 32

Якщо порушені права або оспорується відповідні акти, то виникають правовідносини у правозастосуванні, які лежать в площині судового розгляду. Судова влада здійснює функцію правосуддя і таким чином вирішує правові конфлікти у суспільстві, виступаючи регулятором відносин суб'єктів суспільства та забезпечуючи відповідність цих відносин нормі права. Але окрім цього "роль судової влади в механізмі поділу влади полягає ще й у стримуванні двох інших гілок влади в межах конституційної законності і судового контролю за ними"¹¹.

Слід підкреслити, що на законодавчому рівні немає визначення судової влади, її змісту, а лише закріплено форму її реалізації. Так, у частині 2 статті 1 Закону України від 7 лютого 2002 року "Про судоустрій України" передбачено, що судова влада реалізується шляхом здійснення правосуддя у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального, а також конституційного судочинства.

В літературі, в науці, на практиці термін "судова влада" вживається в різних значеннях. Так, можна говорити, що судова влада - це суд, система відповідних установ. Більшість сучасних дослідників судової влади визначають її як сукупність органів, що здійснюють правосуддя. Деякі ототожнюють судову владу з її функцією - правосуддям. Однак, на нашу думку, правову категорію "судова влада" слід розглядати ширше, ніж просто систему судових органів держави, так саме не можна її лише ототожнювати із близьким терміном "правосуддя".

Судова влада - це, перш за все, вид державної влади. Державну владу здійснюють певні державні органи. Але влада - це не тільки ті чи інші установи, посадові особи, але і функції, які їм належать, а також здійснення цих функцій, їх реалізація. Зміст поняття "влада" розтлумачується в основному значенні як особлива форма соціальних відносин, яка складається з можливості здійснювати свою волю, контролювати поведінку когось (іншої людини чи соціальних груп)¹². При аналізі поняття "судова влада" в літературі відмічається, що помилково зводили судову владу до суду як державного органу, адже влада являється тим, що даний орган може зробити (по суті, це повноваження, функція, але не її виконавець)¹³, його основу на законі можливість виконувати визначені дії і саме виконання цих дій¹⁴.

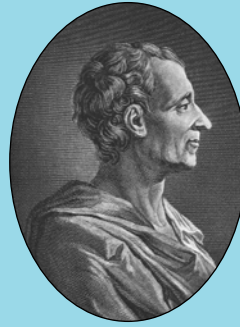
¹² Див.: Фисософский словарь. - К.: А.С.К., 2006. - с. 147

¹³ Див.: Гуценко К.Ф., Ковалев М.А. Правоохранительные органы. М., 1995. с. 33

¹⁴ Див.: Магомедов А.М., Сергеев А.И., Швецов В.И. Судоустройство в Российской Федерации. Вып. I / Под ред. В.И. Швецова. М., 1995. с. 28

¹⁵ Див.: Організація судової влади в Україні: Перший аналіз нормат. змісту Закону України "Про судоустрій України" / А.О. Селіванов (кер. авт. кол.), Є.В. Фесенко, Н.С. Рудюк та ін.; За наук. ред. Селіванова. - К.: Юрінком Інтер, 2002. - с. 5

Шарль де Секонда, барон де Монтеск'є

Шарль Луї Монтеск'є (фр. Charles-Louis de Secondat, Baron de La Brede et de Montesquieu; 18 января 1689 - 10 февраля 1755) - французский правовед и философ, автор статей из "Энциклопедии, или Толкового словаря наук, искусств и ремёсел". Собеседник французского исследователя спорных вопросов международного права Г. Мабли.

Судова влада відіграє роль арбітра шляхом справедливо розв'язання правових конфліктів між громадянами, органами влади і організаціями та контролера за виконанням законів, діями представників держаних органів. З цією метою судова влада чинить правосуддя уповноваженими на те державними органами (судами) та здійснює судовий контроль, виходячи з принципів права і справедливості. У рішеннях судів, які виносяться Іменем України на підставі Конституції України та законів, відображається правова "вільна від практичної доцільності та політичних поглядів"¹⁵ позиція суддів.

Суб'єктом судової влади є суд, наділений притаманними лише йому повноваженнями впливати на поведінку людей і соціальні процеси¹⁶.

Є. Мартинчик зазначає, що судова влада, "охоплюючи різні суб'єкти, котрі мають широкі повноваження для вирішення завдань і досягнення соціально значущих цілей, прийняття рішень, прирівняних за своїм значенням до закону", в свою чергу, "правосуддя передбачає законодавче регулювання всього порядку діяльності суду шляхом встановлення процесуальної процедури, що гарантує права і свободи особи, законність та справедливість рішень суду"¹⁷.

С. Алексеев розглядає правосуддя як особливу, вищу юрисдикційну державну діяльність, покликану вирішувати повсякденні питання з позиції права і яка здійснюється безпосередньо від імені держави на основі Конституції судами¹⁸. Право-

суддя від'єдналось в ході історичного розвитку від інших видів державної діяльності, тому що воно (по своїй побудові, складу, організації, процесу тощо) спеціально пристосовано для того, щоб в усіх випадках перемагало право, його цінність, щоб досягались справедливість та істина, забезпечувались гарантії для всіх осіб, які беруть участь в юридичних справах, - обвинувачених, потерпілих, захисників, зацікавлених ("третіх") осіб та ін.¹⁹ Продовжуючи далі, науковець, називає правосуддя як "право в дії, в процесі реалізації", а в процесі судової діяльності збагачується діюче право, виробляються конкретизуючі закон положення, тобто зразки застосування юридичних норм до тих чи інших своєрідних життєвих випадків, ситуацій. Таким чином, правосуддя в його взаємозв'язку з правом в демократичній державі дозволяють "зв'язати" державну владу, відіграють вагому роль у формуванні і функціонуванні правової держави²⁰.

Сутність правосуддя зводиться до того, що це діяльність органів судової влади щодо розгляду правових конфліктів. Особливістю функції правосуддя є те, що суб'єктом відправлення правосуддя може бути тільки конкретно визначений законом - суд; правосуддя вчиняється тільки у визначеному процесуальному порядку - процесуальна форма, порушення якої є підставою для скасування судового рішення; акти правосуддя по конкретній справі виносяться іменем держави і мають силу закону²¹.

Таким чином, з даної статті можна зробити такі висновки. Для повного уявлення про категорію "судова влада" слід використовувати широкий підхід, не обмежуючись одним із її аспектів. А саме, судова влада - це самостійна і незалежна галузь державної влади, що формується згідно з процедурою та функціонує відповідно до демократичних принципів, встановлених Конституцією. Судова влада через сукупність певно визначених державних органів - безсторонні та незалежні суди, які наділені владними повноваженнями по вирішенню віднесених до їх компетенції виникаючих при

застосуванні права питань здійснює правосуддя у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального та конституційного судочинства з метою захисту права і свобод людини і громадянина.

Правосуддя - це виключна компетенція судової влади. Але судову владу не можна ототожнювати з більш спеціальними поняттями такими, як правосуддя (вирішення справ по суті) і судочинство (процес провадження по справі, наприклад, кримінальне судочинство).

Крім здійснення правосуддя по правилах судочинства, судова влада включає ряд інших повноважень, які реалізуються та належать виключно їй: конституційний контроль; контроль за законністю і обґрунтованістю рішень і дій (бездіяльності) державних органів та посадових осіб в разі оскарження їх до суду; аналіз, узагальнення і систематизація судової практики; роз'яснення по питаннях судової практики; участь у формуванні суддівського корпусу та ін. Отже, судова влада в контексті системи "стримувань і противаг" має можливість активно впливати на рішення і дії законодавчої та виконавчої влад, їх урівноважувати. Питання неприпустимості втручання в судову діяльність і самостійності судової влади мають особливу актуальність у міжнародному співтоваристві та в сучасній Україні.

Щодо закріплення поняття "судової влади" в нормативно-правових актах, то, на нашу думку, дана категорія потребує свого визначення в Конституції України та Законі України "Про судоустрій України", яке буде ґрунтуватись на теоретичних дослідженнях і висновках вітчизняних та іноземних науковців. Логічним з наукової точки зору має бути закріплення у Конституції України окремого розділу під назвою "Судова влада в Україні". Нову редакцію Закону України "Про судоустрій України" доречно було б прийняти під назвою "Про судову владу в Україні", що буде більш повно відображати його зміст та мету правового регулювання.

¹⁶ Див.: Судебная власть / Под ред. И.Л. Петрухина. - М.: ООО "ТК Велби", 2003. - с. 13-102; Конституційно-правові засади становлення української державності / В.Я. Тацій, Ю.М. Тодика, О.Г. Данильян та ін.; За ред. акад. НАН України В.Я. Тація, акад. АП рН України Ю.М. Тодика. - Х.: Право, 2003. - с. 235; Сібільова Н.В. Судова влада в системі поділу влади // Питання боротьби зі злочинністю. Вип. 6. - Х., 2002. - с. 135-145

¹⁷ Див.: Мартинчик Є. Про судову владу. // Право України. - 1992. - № 11. - с. 11-12

¹⁸ Див.: Алексеев С. С. Государство и право. Начальный курс. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Юрид. лит., 1996. - с. 58, 152

¹⁹ Див.: Там само - с. 58

²⁰ Див.: Там само - с. 59

²¹ Див.: Організація судових та правоохоронних органів [Навч. посібник для студентів юрид. спеціальностей вищих навч. закладів освіти] / І.Є. Марочкін, В.В. Афанасьєв, В.С. Бабкова та ін.; За ред. І.Є. Марочкіна, Н.В. Сібільової, О.М. Толочка. - Харків: Право, 2000. - с. 38; Мартинчик Є. Про судову владу. // Право України. - 1992. - № 11. - с. 11

ПРОВЕДЕНО ПІЛОТНЕ ТЕСТУВАННЯ ОСІБ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В КАДРОВОМУ РЕЗЕРВІ НА ЗАЙНЯТТЯ ПОСАДИ СУДДІ

Воронцова М.О.

Задля впровадження неупередженої процедури добору кандидатів на посаду судді в Україні ведеться тривала робота з розробки відповідного тестування, яке стане частиною письмового завдання, що входить до кваліфікаційного іспиту, який складає кожен з претендентів на посаду судді. В рамках роботи в цьому напрямку фахівцями Академії суддів України була розроблена низка тестових завдань, перша апробація яких пройшла в м. Одеса минулого року. Проаналізувавши її результати та після серії консультацій з фахівцями з тестових методик база тестових завдань була оновлена, вдосконалена та доопрацьована.

Подальшим кроком на шляху до запровадження тестування став семінар для осіб, які перебувають в кадровому резерві на зайняття посади судді, що пройшов 26 червня 2008 року у місті Донецьк. В рамках цього семінару Академією суддів України у співпраці з Вищою кваліфікаційною комісією суддів України та за сприяння Проекту "Україна: верховенство права", було проведено анонімне тестування його учасників. Прийняти участь в ньому зголосилося 26 осіб з кадрового резерву, переважна більшість з яких ведуть адвокатську практику, являються консультантами судів, слідчими або входять до персоналу ТУ ДСА у Донецькій області.

Запропоновані до розв'язання тестові білети склалися із 100 теоретичних питань з 10 розділів права. При цьому, враховуючи зауваження експерта з тестових методологій Леоніда Середи, порядок запитань по кожному розділу був побудований таким чином, що спочатку йшли легкі питання, потім середнього ступеня складності, а на завершення давалось декілька питань підвищеної складності. Таким чином, за словами експерта, досягалось максимальне виявлення рівня знань кандидатів при збереженні стабільного психічного навантаження на них під час тестування. Самі запитання були побудовані на основі багатоманітного вибору. Тобто на кожне із запитань було запропоновано чотири варіанти відповідей лише одна з яких була вірною. Загалом

на вирішення теоретичного завдання кандидатам було відведено дві астрономічні години.

За результатами тестування лише троє кандидатів перетнули потрібний поріг у 61 бал, передбачений Положенням з проведення тестування кандидатів на посаду судді, затвердженим рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України 4 квітня цього року. Аналіз відповідей показав, що найскладнішими для зголосившихся пройти тестування правників виявилися запитання, що стосувалися Європейської конвенції, рішень Європейського суду з прав людини, кримінального процесу, трудового та земельного права.

Після теоретичних питань кандидатам були запропоновані ситуативні завдання з цивільного права або цивільного процесу. Суть завдання полягала в необхідності проаналізувати надану ситуацію та, опираючись на нормативній базі, скласти відповідний процесуальний документ. Максимально за правильне вирішення практичного завдання можливо було отримати 20 балів. Отримавши завдання кожен з кандидатів мав годину на підготовку після чого потрібно було у співбесіді з членом кваліфікаційної комісії довести вірність обраного вирішення завдання та, де це було потрібно, захистити складений варіант процесуального документу. На відміну від теоретичного завдання під час розв'язання практичної частини учасникам надавалась змога користуватися кодексами, а також системою "Ліга-Закон" і мережею Інтернет. В результаті складання практичного завдання 4 учасники дістали максимальну кількість балів (20 балів), 16 учасників набрали від 14 до 19 балів, решта не дістала і 10 балів.

Завершився семінар та тестування жвавою дискусією його результатів. Кандидати висловлювали свої думки с приводу точності формулювань запропонованих питань, складності тестових завдань і т.п. В результаті усі учасники семінару дійшли висновку про необхідність чіткого визначення критеріїв оцінювання виконання учасниками тестування ситуативного завдання, задля уникнення суб'єктивізму при подальшому оцінюванні.

ПОТРЕБИ ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ МЕТОДІВ ПРОФЕСІЙНОГО ВІДБОРУ У ПРОЦЕСІ ДОБОРУ КАНДИДАТІВ НА ПОСАДУ СУДДІ

Старший науковий співробітник наукового відділу по зв'язках з державними, судовими, правоохоронними органами Київського регіонального центру Академії правових наук України, кандидат юридичних наук
Толкіна О.О.

Відомо, що чинне законодавство України передбачає добір кандидатів на посаду судді за результатами проходження кваліфікаційної атестації у формі кваліфікаційного іспиту, під час проведення якого кваліфікаційна комісія суддів враховує не лише рівень професійних знань кандидата, а й його особисті і моральні якості. Методи, які застосовуються при визначенні останніх, і критерії їх оцінки у чинному законодавстві не конкретизуються, залишаючи це питання на розсуд самих кваліфікаційних комісій. Через це поза увагою комісій, як правило, залишається визначення здібності осіб, які проходять перевірку, за своїми особистісними якостями виконувати суддівську діяльність, відповідати вимогам, що пов'язані з її здійсненням.

Розуміючи актуальну суспільну потребу поліпшення якісного професійного складу суддів, їх відповідності вимогам, що пред'являються до суддівської діяльності, при проведенні дослідження у науковому відділі по зв'язках з державними, судовими та правоохоронними органами Академії правових наук України стану законодавчого регулювання порядку добору, перевірки, спеціальної підготовки, визначення кваліфікації та рекомендації до призначення кандидатів на посади судді, дослідженням було охоплено і визначення професійної здатності осіб, що претендують на суддівську посаду.

В процесі дослідження було звернуто увагу на застосування у деяких країнах методів професійного відбору в процесі перевірки наявних у кандидатів на посаду судді професійних здібностей і моральних якостей. Наприклад, в Росії ще у

1997 році Радою суддів Російської Федерації було прийнято розроблену психологами спеціальну програму щодо медико-психологічного супроводження кандидатів на посади суддів, яка була випробувана в Архангельській області і була поширена на інші території Російської Федерації. У 2002 році Радою суддів Російської Федерації прийнято постанову щодо психологічного забезпечення судової діяльності та використання методів психодіагностичного обстеження особистості кандидата на посаду судді. У цьому ж році наказом Генерального директора Судового департаменту Верховного Суду Російської Федерації затверджені рекомендації по експериментальному використанню зазначених методів. Відповідні обстеження кандидатів на цю посаду проводяться в Росії й дотепер. Також ведеться активна наукова діяльність у цьому напрямку, вивчається досвід використання методів професійного відбору в інших країнах, зокрема Португалії, Голландії. Подібна експериментальна робота започаткована і в Республіці Білорусь. Окремі операції професійного відбору застосовуються і в Нідерландах, Франції, Великій Британії та інших країнах. Зокрема, у Нідерландах, про що було надруковано в одному з минулорічних номерів Інформаційного вісника Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, головна увага у доборі кандидатів на посаду судді приділяється їх морально-діловим якостям та психофізіологічним здібностям, для з'ясування наявності яких проводиться спеціальне психологічне тестування і оцінка можливостей кандидатів у Центрі атестування (м. Амстердам), який є незалежною організацією і здійснює свою діяльність за контрактом.

¹ Фемиду избавят от страхов с помощью штатных психологов. (17 января 2005 года). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.cdep.ru/material>.

² Постановление Совета судей Российской Федерации от 26 декабря 2002 г. №86 "О психологическом обеспечении судебной деятельности и использовании методов психодиагностического обследования личности кандидата на должность судьи". [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ssrf.ru/ss_detale.

³ Постановление Президиума Высшего хозяйственного суда Республики Беларусь "О совершенствовании работы с кадрами в системе хозяйственных судов Республики Беларусь" от 27.11.2003 года № 35. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.court.by/legal-documents/presidium-acts>.

⁴ Див. детально: Українські судді по візит до Нідерландів // Інформаційний вісник Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. - № 2(3). - 2007. - С. 26,27.

Професійний відбір прийнято визначати як процедуру вивчення та визначення осіб, які за станом здоров'я, своїми індивідуальними особистісними особливостями, психофізіологічними й психологічними здібностями, найбільше відповідають вимогам конкретної професії, в результаті чого визначається професійна придатність або непридатність кандидата до здійснення останньої.

Методи професійного відбору адаптуються та використовуються у світі з метою визначення особистих психофізіологічних і психологічних здібностей і якостей кандидатів для здійснення багатьох видів людської діяльності. Відомо про застосування цих методів щодо окремих видів військової, правоохоронної, педагогічної та іншої діяльності, у тому числі в Україні.

Розробка та запровадження методів професійного відбору відносяться до сфери наук психофізіології, психології, ергономіки, професіографії. Остання вивчає професію та весь спектр вимог до людини як суб'єкта відповідної професійної діяльності. Професіографічне вивчення певного виду діяльності, насамперед її психологічний аналіз, допомагає визначити потрібні спеціальні і загальні здібності та якості її виконавця, що обумовлюють успішність виконання ним цієї діяльності. Це дозволяє окреслити професійно значущі інтереси, вольові, емоційні та мотиваційні характеристики, комунікативні, організаторські, спеціальні ділові якості виконавця, а також визначити психодіагностичний інструментарій для реєстрації відповідних психофізіологічних та психологічних показників.

За свідченням фахівців у сфері психодіагностичного обстеження кандидатів на посаду судді, експериментальне використання методів професійного відбору проводиться з метою: отримання і доведення до кваліфікаційних комісій суддів додаткової інформації про особистість кандидата, у тому числі про його латентну психічну патологію; прогнозування успішності майбутньої діяльності кандидата на посаді судді; отримання інформації, необхідної для розробки критеріїв професійного відбору; визначення оптимального набору методик для проведення психодіагностичного обстеження; підбір і встановлення взаємодії з установами і спеціалістами, здатними забезпечити проведення зазначеного обстеження на кваліфікованому рівні. Зазначене обстеження підпорядковане вирішенню завдань щодо виявлення серед кандидатів у судді осіб з нервово-психічною

нестійкістю або таких, які перебувають у стані дезадаптації (цей стан означає порушення пристосування організму людини до змін оточуючого середовища та проявляється в неадекватних психічних, фізіологічних реакціях); отримання інформації про наявність у особи асоціальних установок, корисно-утилітарної мотивації та відомостей про систематичне вживання нею психоактивних речовин, у тому числі алкоголю, наркотичних і лікарських засобів; оцінка психологічної придатності кандидатів для виконання функцій правосуддя.

Усе це слугує емпіричною основою для диференціації кандидатів у судді на професійно придатних і непридатних.

В період нашого дослідження вивчалися можливість та міра готовності в Україні до розробки і застосування окремих методик і операцій методів професійного відбору стосовно кандидатів на посаду судді. З'ясовано стандартний алгоритм професійного відбору, який значною мірою адаптований і до суддівської діяльності. Цей алгоритм передбачає наступні компоненти:

1. Визначення професійних вимог та якостей, яким має відповідати суддя. Цей компонент пов'язаний із вимогами до майбутнього представника суддівської професії в інтелектуальній, емоційно-вольовій, діловій, моральній та інших сферах. По відношенню до кандидата на посаду судді зазначений компонент в основному пророблений, у тому числі під час нашого дослідження. Перелік професійних якостей і властивостей, яким має відповідати суддя, можна визначити та класифікувати, наприклад, наступним чином: морально-ділові - совісність, принциповість, обов'язковість, сумлінність, ретельність і т.п.; пізнавальні - спроможність до аналізу і узагальнення інформації, вміння розрізняти головне і другорядне, спостережливість; комунікативні - доброзичливість, вільне володіння словом, самоконтроль і т.п.; особистісні - адекватна оцінка та самооцінка, самостійність і незалежність, активність, відповідальність. Відомі й інші класифікації професійних якостей і властивостей кандидатів у судді. Вченими пропонуються й варіанти професіограми професії судді. Перелік таких властивостей і якостей продовжує напрацьовуватися дотепер, у першу чергу за оцінкою висококваліфікованих та досвідчених суддів. Результатом такого напрацювання має стати, очевидно, систематизація, адаптація та експериментальне опробу-

⁵ Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Нецерет Т.В., Шаповалов О.В. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник. - К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2007. - С. 8.

⁶ Рекомендації по експериментальному використанню методів психодіагностичного обстеження кандидатів на должность судьи, утвержденные Приказом Генерального директора Судебного департамента при Верховном Суде Российской Федерации от 17 декабря 2002 года № 147. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://2002-1.xof.ru>.

вання отриманого науковими методами професіографічного матеріалу і закріплення його на методичному, а згодом можливо певною мірою й нормативному рівні. В Україні це фактично ще не відбувалося. Тому робота у цьому напрямку має бути продовжена, у тому числі нашим дослідницьким колективом.

2. Ідентифікація наявності у особи, що претендує на суддівську посаду, психофізіологічних та психологічних здібностей і властивостей, які обумовлюють ступінь професійної придатності цієї особи до суддівської діяльності. Зазначений компонент може бути пророблений на базі нашого наукового колективу у його співпраці з фахівцями цього компоненту, насамперед для його адаптації саме до кандидатів на посаду судді. На основі створеної моделі "ідеального судді" мають бути визначені і розроблені уже конкретні процедури і операції сучасної психодіагностики щодо виявлення психофізіологічних та психологічних особливостей кандидата (його інтересів, схильностей, інших особистісних спрямованостей), які становлять підґрунтя для визначення потрібних професійних здібностей кандидата. В Росії відповідні процедури та операції вже розроблені і рекомендується до використання. Зокрема, під час психодіагностичного обстеження кандидатів у судді застосовується тестова батарея, яка складається з чотирьох груп спеціальних методик сучасної психодіагностики, включаючи інтелектуальні тести, кольоровий тест Люшера, клінічна бесіда з кандидатом та інші. В процесі використання зазначених методик спеціалісти орієнтуються на наступні чинники, що охоплюють структуру поведінкових характеристик особистості: професіоналізм, інтелектуальність, конфліктність, лідерство, працездатність, доступність, самоконтроль, моральні якості.

3. Оцінка прояву на практиці у поведінці та конкретних вчинках кандидата на посаду судді професійних здібностей і властивостей кандидата до суддівської діяльності, зокрема, під час проходження ним спеціальної практичної підготовки. Пропонується, що зазначена оцінка має визначатися із застосуванням сучасних психотехнологій, спрямованих на виявлення та розвиток потрібних професійних здібностей та моральних якостей

кандидатів на посаду судді. Це дасть змогу зібрати інформацію по різних аспектах діяльності кандидата, опрацювати її і визначитися із його готовністю до здійснення суддівської діяльності. Доцільно, на нашу думку, використовувати при цьому досвід інших країн, де вже не один рік існує практика спеціальної підготовки кандидатів у судді в судах (Білорусь, Казахстан, Німеччина, Португалія, Франція).

Думається, що подальша розробка та застосування методів професійного відбору кандидатів на посаду судді, у тому числі в період їх практичної підготовки, сприятиме більш досконалому визначенню психофізіологічних та психологічних здібностей і властивостей кандидатів на цю посаду, що значною мірою створить передумови для визначення і розвитку потрібних для судді професійних здібностей та моральних якостей.

Звичайно, розробленням та запровадженням методів професійного відбору не обмежуються потреби наукового забезпечення удосконалення порядку добору кандидатів у судді. У пропозиціях нашого наукового колективу щодо удосконалення законодавчого регулювання зазначеного порядку йдеться про потреби більш чіткого або зовсім нового унормування у відповідних законах низки важливих елементів згаданого порядку, зокрема розроблення державних стандартизованих документів стосовно визначення спеціалізованих післядипломних суддівських знань, форм та порядку їх набуття і оцінки, врахування останніх кваліфікаційними комісіями суддів при визначенні професійної кваліфікації кандидатів, а також методики проведення їх конкурсу, у тому числі тестування. Важливо, щоб при розробленні названих та інших наукових засобів враховувалися їх конкретне цільове призначення на різних стадіях добору, а звідси й зміст та спрямованість кожного з названих та подібних елементів цього процесу. Останні повинні послідовно ґрунтуватися на попередніх розробках, доповнювати та розвивати їх, переходячи від надання і перевірки отриманих знань кандидатом до прищеплення йому вмінь та навичок організації та практичного здійснення покладених законом на суддю функцій та конкретних обов'язків.

⁷ Закалюк А.П. Проблема запровадження визначення професійної відповідності кандидата на посаду судді методами професійного відбору / Академія суддів України: погляд у майбутнє. Матеріали міжнародної конференції, м. Київ, 19-20 квітня 2006 року. - С. 44.

⁸ Див., наприклад, Москвич Л.М. Статус суддів: теоретичний та порівняльно-правовий аналіз: Монографія. - Х., 2004. - С. 186-189.

⁹ Рекомендації по експериментальному використанню методів психодіагностичного обстеження кандидатів на должность судьи, утвержденные Приказом Генерального директора Судебного департамента при Верховном Суде Российской Федерации от 17 декабря 2002 года № 147.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗАХОДИ ПО ПІДВИЩЕННЮ КВАЛІФІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ СУДДІВ ЗА СПРИЯННЯ ПРОЕКТУ "УКРАЇНА: ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА" У 2008Р.

Голованова Ю.

Протягом першого півріччя 2008 року Проектом "Україна: верховенство права" у партнерстві з Академією суддів України, ОБСЄ та Вищим Адміністративним судом України було проведено низку навчальних семінарів для українських суддів та суддів-викладачів. Для проведення цих заходів були запрошені українські та американські фахівці. Такі семінари мають на меті вдосконалювати навички викладання суддів-викладачів, а також ознайомлювати суддів з досвідом суддів США та України.

дата/назва заходу/місце проведення	у партнерстві з	кількість суддів-учасників	тренери/залучені експерти
Семінар "Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та практика Європейського Суду з прав людини" 03-05 березня м.Київ 15-16 квітня м.Харків 03-04 липня м.Одеса 17-19 листопада м.Київ	Академією суддів України	45 суддів (окружні адмін. суди, місцеві загальні суди)	Пан Юрій Зайцев - Уповноважений від Уряду України перед Європейським Судом з прав людини Пан Михайло Буроменський - кюон, доцент Національної юридичної академії ім.Ярослава Мудрого Пані Тетяна Фулей, кюон,завідувачка кафедри загальнотеоретичних дисциплін Академії суддів України Пані Наталія Петрова, заступник керівника Проекту "Україна: верховенство права", експерт з медіа права
Семінар "Суди та засоби масової інформації" 19-20 березня, м.Київ 24 березня - м.Одеса 26 березня - м.Донецьк 18-19 вересня - м.Київ 22-23 вересня - м.Львів 25-26 вересня - м.Вінниця	Академією суддів України	80 (голови, заступники голів Апеляційних судів, судді)	Пані Наталія Петрова, заступник керівника Проекту "Україна: верховенство права", експерт з медіа права, Пан Девід Рамондіні - прес-секретар Голови Верховного Суду штату Індіана (США) Суддя Тетяна Чумаченко, Вищий Адміністративний суд України Суддя Месіщев Андрій Михайлович, Апеляційний суд Донецької області Пан Єгор Соболев, тележурналіст

дата/назва заходу/місце проведення	у партнерстві з	кількість суддів-учасників	тренери/залучені експерти
<p>Семинар "Особливості розгляду адміністративних спорів" у м.Києві : 21-25 січня 17-21 березня 07-11 квітня 02-06 червня 06-10 жовтня 13-17 жовтня 24 листопада-12 грудня</p>	<p>Академією суддів України, ОБСЄ та Вищим Адміністративним судом України</p>		<p>Від ВАСУ: Суддя Михайло Смокович , секретар Пленуму ВАСУ. суддя Олександр Панченко - заступник Голови ВАСУ. суддя Євгенія Усенко , суддя Любов Гончар , суддя Весельська Т.Ф. суддя Леонтович К.Г. , суддя Сорока М.О., суддя Співак В.І. , суддя Маринченко ВЛ Перепелюк В.Г. - радник Голови ВАСУ, к.ю.н. від ОБСЄ: пані Оксана Сироїд - менеджер проекту "Верховенство права" в офісі Координатора проектів ОБСЄ в Україні, LLМ Оттавського Університету. Від Центру політико правових реформ : Пан Коліушко І.Б. - Голова Правління Пан Тимошук В.П. - перший заступник Голови Правління , Пан Банчук О.А. - керівник проектів ЦППР, к.ю.н. Пан Кальченко С.В. - експерт з питань пан адміністративного судочинства, член робочої групи з підготовки проекту Виборчого кодексу.</p>
<p>Семинар "Написання судових рішень". 19-20 травня у Києві навчальний семінар для суддів-викладачів курсу 21 ,26 травня у Києві , 23 травня Одесі</p>	<p>Академією суддів України</p>	<p>90 (судді місцевих та апеляційних судів)</p>	<p>Пан Ніл Нетесайм, суддя апеляційного суду Вісконсіна у відставці (США), пан Рональд Хофер, професор, доктор права юридичної школи Університету Маркета (США), пані Келлі Тейт, професор Університету Невади, спеціаліст з методик спілкування (США) пані Людмила Косар, психолог, спеціаліст з методології викладання (Україна).</p>

дата/назва заходу/місце проведення	у партнерстві з	кількість суддів-учасників	тренери/залучені експерти
Семінар "Професійна етика судді" 5 червня 2008 р - Дніпропетровськ 9 червня - Львів 11 червня - Чернівці	Академією суддів України	70 (судді місцевих та апеляційних судів)	суддя Бабак Алла Миколаївна, Апеляційний суд Запорізької області, суддя Кочкова Наталя Олексіївна, Апеляційний суд Дніпропетровської області суддя Курій Наталя Михайлівна, Апеляційний суд Львівської області, суддя Ковтюк Єлизавета Іванівна, Верховний Суд України, суддя Колотило Онуфрій Олександрович, Апеляційний суд Чернівецької області, федеральні судді США : пан Генрі Морган (Східний округ штату Вірджинія,) та пан Вільям Даффі (Північний округ штату Джорджія)

У липні 2008 р. Проект "Україна: верховенство права" у співпраці з Академією суддів України та Радою суддів України розпочав роботу над створенням та виданням Книги судді - книги, яка слугуватиме провідником у повсякденному житті судді. Це видання не має на меті висвітлення правових чи процесуальних аспектів діяльності судді. Книга стане першим виданням, яке буде містити поради досвідчених суддів їх молодим колегам. У ній йтиметься про зміни, яких зазнає життя юриста після призначення на посаду судді, етичні проблеми, які постають перед суддею у її/його роботі, як створити позитивний імідж судді - від зовнішнього вигляду до спілкування з пресою, тощо.

До первинної авторської групи увійшли судді, які щедро поділилися своїм часом і розповіли про власний досвід: пані Ситник Олена, Апеляційний суд Харківської області, пані Симоненко Валентина, Апеляційний суд м. Севастополь, пан Проскурницький Петро, Івано-Франківський окружний адміністративний суд, та пан Синиця Олександр, Апеляційний господарський суд м. Київ.

На зустрічі у Києві вони обговорили розроблену Академією суддів України концепцію майбутньої книги, домовилися щодо структури та складу видання, навели багато прикладів зі своєї практики, які будуть включені до посібника.

РІШЕННЯ

кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу

30 травня 2008 року

м. Запоріжжя

Кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу у складі:
головуючого - голови комісії: Бараненко Л.Я.,
членів комісії: Грушицького А.А., Кочеткової І.В., Савченко Г.В., Комісаренко Л.В., Сажина В.В., Свешнікова В.В.,
Ольховця О.М.,

розглянувши подання члена Ради суддів України Городовенка В.В. від 05.03.2008 року про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни ,

ВСТАНОВИЛА:

В поданні члена Ради суддів України Городовенка В.В. ставиться питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни в зв'язку з тим, що нею допущені грубі порушення норм цивільно-процесуального законодавства України, а також ст. ст. 6, 10 Закону України "Про статус суддів" при розгляді цивільної справи за позовом Стребкова Ю.О. до апеляційного суду Херсонської області, голови ради суддів Херсонської області Закарян К.Г. про захист честі, гідності та ділової репутації.

Так, встановлено, що на ім'я члена Ради суддів України Городовенка В.В. надійшла скарга судді апеляційного суду Херсонської області Закарян К.Г. на дії судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко В.В. при розгляді цивільної справи за позовом Стребкова Ю.О. до апеляційного суду Херсонської області, голови ради суддів Херсонської області Закарян К.Г. про захист честі, гідності та ділової репутації.

Крім того, 25 жовтня 2007 року Якимівський районний суд Запорізької області (суддя Самойленко Віра Володимирівна) ухвалив судові рішення, яким позовні вимоги Стребкова Ю.О. задоволені частково. Визнано недостовірною інформацію, поширену Закарян К.Г. у листі від 10 січня 2007 року на адресу Ради суддів України про те, що Стребков Ю.О. відмовився отримувати судові справи, чим завдала шкоду його честі, гідності і діловій репутації.

В ході перевірки доводів скарги було встановлено, що Стребков Ю.О. звернувся до суду із позовом до апеляційного суду Херсонської області, Закарян К.Г. про захист честі, гідності та ділової репутації та визнання інформації недостовірною.

У позові позивач зазначив, що 29.01.2007 року він отримав лист від 10.01.2007 року, який написала відповідач Закарян К.Г., в якому вона умисно, з метою помсти та виконуючи замовлення свого патрона Іванищука, поширила у відношенні нього недостовірну та сфальсифіковану інформацію на адресу Ради суддів України. Так, він ніколи не звертався до Ради суддів із скаргами і тим більше не доручав відповідачам проводити якісь перевірки у відношенні себе.

Крім того, відповідач таємно фабруючи цей лист, звичайно без усякої встановленої законом процедури, зазначила, що він колись відмовився від отримання судових справ. Це є недостовірною, сфальсифікованою інформацією з метою завдати шкоди його честі, гідності та доброї репутації і скомпрометувати його перед посадовими особами держави.

Оскільки ніколи вказані факти не мали місце Стребков Ю.О. звернувся до суду, щоб у публічному порядку визнати цю інформацію недостовірною та захистити свою честь, гідність та добру репутацію. Крім того, відповідно до вимог ст. 14 Закону України "Про судоустрій України" розповсюдження будь-якої інформації з метою завдати шкоду авторитету судді - заборонено.

Так, задовольняючи частково позовні вимоги Стребкова Ю.О., суд першої інстанції визнав недостовірною та такою, що завдала Стребкову Ю.О. шкоду честі, гідності та діловій репутації інформацію, розповсюджену Закарян К.Г. в листі від 10.01.2007 року на адресу Ради суддів України у частині того, що Стребков Ю.О. відмовлявся отримувати судові справи.

Правом надати оцінку діям судді при розгляді справи, перевірити законність та обґрунтованість судових рішень, у тому числі правильність застосування судами норм матеріального права, а також наявність порушень норм процесуального права наділені лише суди апеляційної та касаційної інстанції. Рішенням колегії суддів судової палати з цивільних справ апеляційного суду Запорізької області від 12.02.2008 року рішення Якимівського районного суду Запорізької області від 25.10.2007 року скасовано.

Ухвалено по справі нове рішення наступного змісту: Стребкову Ю.О. у задоволенні позову до Закарян К.Г. та апеляційного суду Херсонської області про визнання інформації недостовірною та такою, що завдала шкоди честі, гідності та доброї репутації відмовити.

Разом з тим, в ході розгляду зазначеного звернення було з'ясовано, що судом першої інстанції були порушені та невірно застосовані норми матеріального та процесуального права, а також висновки суду не відповідають обставинам справи.

Оцінюючи докази по справі, які були надані суду відповідачем Закарян К.Г., суд першої інстанції визнав їх такими, що не відповідають вимогам належності та допустимості і не є незалежними та беззаперечними доказами, оскільки, на думку суду, ці документи складені особами, які були зацікавлені у результатах перевірки по листу позивача до Голови Верховного Суду України або підлеглими цих зацікавлених осіб.

До такого висновку суд першої інстанції прийшов без достатніх підстав.

Разом з тим, відповідно до вимог ст. 57 ЦПК України доказами є будь-які фактичні дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін. Ці дані встановлюються на підставі пояснень сторін, третіх осіб, їхніх представників, допитаних як свідків, показань свідків, письмових доказів, речових доказів... .

Відповідно до ч. 1 ст. 58 ЦПК України належними є докази, які містять інформацію щодо предмету доказування.

Згідно ч. 1 ст. 59 ЦПК України суд не бере до уваги докази, які одержані з порушенням порядку встановленим законом.

Відхиляючи надані відповідачем докази по справі та визнаючи їх такими, що не відповідають вимогам належності та допустимості, суд не обґрунтував, які порушення закону були допущені при їх одержанні.

Разом з тим, відповідно до ч. 1 ст. 60 ЦПК України кожна сторона зобов'язана довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог та заперечень.

Судом встановлено, що на підтвердження своїх заперечень відносно позовних вимог відповідач надала суду докази, які свідчать про те, що інформація, яка визнана судом першої інстанції недостовірною, є достовірною.

Факт, що спірна інформація є достовірною, підтверджується також рішенням кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу.

Зокрема факт відмови позивача від отримання судових справ підтверджується доказами, які знаходяться в матеріалах справи.

Таким чином, зі змісту судового рішення вбачається, що суд першої інстанції встановив вищезазначений факт відмови позивача від отримання справ, але внаслідок порушення норм процесуального права дійшов помилкового висновку стосовно недостовірності вищезазначеної інформації.

Таким чином, порушення судом першої інстанції норм процесуального права привело до неправильного вирішення справи, винесення незаконного та необґрунтованого рішення.

Додатково встановлено, що в ході судового розгляду вищевказаної справи суддею Самойленко В.В. допущено грубе порушення закону, що свідчить про несумлінне виконання обов'язків судді.

Так, текст судового рішення свідчить про те, що суддя Самойленко В.В. недостатньо володіє державною мовою, у викладенні рішення допускає недбалість та суцільні мовні огріхи.

В порушення принципу здійснення правосуддя на засадах поваги до честі і гідності, рівності перед законом і судом, передбачені ст. 5 ЦПК України та вимог ст. 215 ЦПК України, якою передбачено, що описова частина має містити узагальнений виклад позиції осіб, які беруть участь у справі, у тексті судового рішення, ухваленого іменем України, суддя Самойленко Віра Володимирівна, відтворюючи підстави позовних вимог, допустила відносно решти учасників судового розгляду явно зневажливі висловлювання, викладені в неприпустимо образливій для зазначених осіб формі.

Вказані порушення закону, допущені суддею Самойленко В.В. при розгляді вищевказаної цивільної справи, свідчать про низький професійний рівень судді та безвідповідальне ставлення до виконання своїх професійних обов'язків, що не може залишатися без реагування.

Разом з тим, із матеріалів цивільної справи навмисно вилучена копія рішення кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу відносно судді Стребкова Ю.О., яка була долучена як доказ (пояснювальна секретаря судового засідання Якимівського районного суду Базанджи Т.О.).

14 березня 2008 року рішенням кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу по фактам, викладеним в поданні члена Ради суддів України Городовенка В.В. від 05.03.2008 року про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни призначена службова перевірка, яка проведена членом кваліфікаційної комісії суддів Кочетковою Іриною Василівною.

Перевіркою вказаних обставин, проведеною кваліфікаційною комісією суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, встановлено, що зазначені в поданні порушення з боку судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни, мали місце, які призвели до неправильного вирішення

цивільної справи, винесення незаконного та необґрунтованого рішення. Також встановлено, що рішенням колегії суддів судової палати з цивільних справ апеляційного суду Запорізької області від 12.02.2008 року рішення Якимівського районного суду Запорізької області від 25.10.2007 року скасовано і позовні вимоги залишені без задоволення.

Разом з тим, суддя Самойленко Віра Володимирівна надала кваліфікаційній комісії суддів висновок спеціаліста Київського науково-дослідного інституту судових експертиз

№ 3559 від 11.04.2008 року щодо дослідження тексту рішення Якимівського районного суду Запорізької області від 25.10.2007 року по цивільній справі № 2-605/2007. Даний висновок спеціаліста кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає таким, що не спростовує встановлених службовою перевіркою фактів порушень, допущених суддею Самойленко В.В. при розгляді цивільної справи за позовом Стребкова Ю.О. до апеляційного суду Херсонської області, голови ради суддів Херсонської області Закарян К.Г. про захист честі, гідності та ділової репутації. Крім того, проведення таких експертиз не передбачено законодавством, оскільки оцінку рішення, у тому числі стилістиці його написання дає суд вищої інстанції.

18 квітня 2008 року кваліфікаційною комісією суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу було відкрито дисциплінарну справу відносно судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни.

Крім того, 11 листопада 2007 року сплинув строк повноважень судді Самойленко Віри Володимирівни. Але оскільки фактично на час розгляду по суті даної дисциплінарної справи Самойленко Віра Володимирівна перебуває у статусі судді Якимівського районного суду Запорізької області, кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає можливим прийняти остаточне рішення по дисциплінарній справі.

На засіданні кваліфікаційної комісії суддів суддя Самойленко Віра Володимирівна з наведеними у поданні фактами порушень погодилась лише в тій частині, що нею дійсно було допущено багато орфографічних та синтаксичних помилок при написанні рішення по цивільній справі за позовом Стребкова Ю.О. до апеляційного суду Херсонської області, голови ради суддів Херсонської області Закарян К.Г. про захист честі, гідності та ділової репутації. Як пояснила суддя, дані помилки у тексті судового рішення допущені нею у зв'язку з неухважним вивченням проекту рішення та у зв'язку з її завантаженістю розгляду судових справ. Суддя зауважила, що даний факт вона усвідомила та пообіцяла у подальшій роботі більш ретельно працювати над написанням судових рішень.

Що стосується зневажливих висловлювань відносно учасників судового розгляду у тексті судового рішення то суддя пояснила, що під час відтворення у рішенні позовних вимог вона лише докладно відтворила позовні вимоги позивача, не ставлячи перед собою за мету вказувати зневажливі висловлювання щодо сторін по справі.

Разом з тим, суддя Самойленко В.В. пояснила, що при отриманні з канцелярії Якимівського районного суду Запорізької області заперечень відповідача по справі, вона не перевірила наявності додатків до заперечень і після ознайомлення з ними, передала їх секретарю для долучення до матеріалів цивільної справи.

Зазначила, що ніяких копій документів з матеріалів справи вона не вилучала, з рішенням кваліфікаційної комісії судів загальних судів Запорізького апеляційного округу не ознайомлювалась. Вперше суддя побачила та ознайомила з рішенням кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу після отримання цивільної справи із апеляційної інстанції.

Крім того, суддя Самойленко Віра Володимирівна пообіцяла надалі не повторювати подібних помилок при розгляді судових справ.

Враховуючи вищевказане та перевіривши доводи подання і матеріали дисциплінарної справи, кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає, що в діях судді Самойленко Віри Володимирівни містяться ознаки дисциплінарного проступку, внаслідок яких допущені суттєві порушення норм цивільно-процесуального законодавства України при розгляді вищевказаної цивільної справи, чим порушено вимоги ст.ст. 6, 10 Закону України "Про статус суддів", згідно яких суддя зобов'язаний при здійсненні правосуддя дотримуватися Конституції та законів України, забезпечувати повний, всебічний та об'єктивний розгляд судових справ з дотриманням встановлених законом строків; присягав чесно і сумлінно виконувати обов'язки судді, здійснювати правосуддя, підкоряючись тільки закону, бути об'єктивним і справедливим.

Пояснення судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни, надані на засіданні кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, щодо об'єктивності причин порушення вимог цивільно-процесуального закону при розгляді цивільної справи за позовом Стребкова Ю.О. до апеляційного суду Херсонської області, голови ради суддів Херсонської області Закарян К.Г. про захист честі, гідності та ділової репутації не заслуговують на увагу, оскільки не спростовують фактів допущених нею порушень.

Беручи до уваги характер дій судді Самойленко Віри Володимирівни, які компрометують авторитет судової влади, ступеню її провини, а також той факт, що суддею свідомо допущені грубі порушення вимог цивільно-процесуального законодавства України при розгляді цивільної справи, які призвели до скасування рішення по цивільній справі і направлення справи на новий судовий розгляд до суду першої інстанції, кваліфікаційна комісія

суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає, що в діях судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни є ознаки дисциплінарного проступку.

Виходячи з положень ст. ст. 32, 36 Закону України "Про статус суддів", дисциплінарними стягненнями є догана та пониження кваліфікаційного класу судді.

З огляду на викладене, з урахуванням характеру дій судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни, кваліфікаційна комісія вважає, що до неї необхідно застосувати дисциплінарне стягнення у вигляді догани.

На підставі викладеного та керуючись ст. ст. 31, 32 Закону України "Про статус суддів", ст. ст. 96, 98, 99, 100 Закону України "Про судоустрій України", кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу,

ВИРІШИЛА:

Судді Якимівського районного суду Запорізької області Самойленко Віри Володимирівни оголосити догану.

Рішення може бути оскаржено до Вищої ради юстиції не пізніше одного місяця з наступного дня після вручення його копії.

Голова кваліфікаційної комісії

Члени кваліфікаційної комісії:

Л.Я. Бараненко

А.А. Грушицький

І.В. Кочеткова

Г.В. Савченко

Л.В. Комісаренко

В.В. Сажинів

В.В. Свешніков

О.М. Ольховець

РІШЕННЯ

кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу

30 травня 2008 року

м. Запоріжжя

Кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу у складі:
головуючого - голови комісії: Бараненко Л.Я.,
членів комісії: Грушицького А.А., Кочеткової І.В., Савченко Г.В., Комісаренко Л.В., Сажінова В.В., Свешнікова В.В.,
Ольховця О.М.,

розглянувши матеріали дисциплінарної справи, порушеної на підставі подання голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. від 24.12.2007 року про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни,

ВСТАНОВИЛА:

В поданні голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. ставиться питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни в зв'язку з тим, що нею допущені порушення Інструкції з діловодства в місцевому загальному судді, затвердженої Наказом Державної Судової Адміністрації України 27.06.2006 року та службової дисципліни по контролю за оформленням та передачі всіх категорій розглянутих справ до канцелярії суду за 2006 рік і за перше півріччя 2007 року.

В поданні зазначено, що 10.07.2007 року до Ради суддів Запорізької області надійшла доповідна записка голови Веселівського районного суду Запорізької області Кравцова С.О. щодо недбалого ставлення до своїх службових обов'язків, порушення Інструкції з діловодства в місцевому загальному судді, затвердженої Наказом Державної Судової Адміністрації України 27.06.2006 року та службової дисципліни по контролю за оформленням та передачі всіх категорій розглянутих справ до канцелярії суду за 2006 рік, так і за перше півріччя 2007 року суддею Веселівського районного суду Запорізької області Потаповою О.М.

У доповідній голови суду Кравцова С.О. зокрема зазначається, що станом на 05.05.2007 року до канцелярії суду не здані кримінальні та адміністративні справи за 4 квартал 2006 року і жодної справи за перше півріччя 2007 року. Секретарем суду на ім'я голови суду були направлені доповідні записки від 06.02.2007 року, 04.04.2007 року, 14.05.2007 року. Дані доповідні записки були обговорені на оперативних нарадах, де було вказано на усунення недоліків, та визнаний строк до 31.05.2007 року.

18.05.2007 року, головою районного суду було винесено розпорядження № 3 по здачі справ до канцелярії суду, та подальшої передачі до архіву. Секретарі, помічники, судді були ознайомлені з даним розпорядженням під розпис. Станом на 01.07.2007 року дане розпорядження суддею Потаповою О.М. повністю не виконане.

На вимогу дати пояснення, та виконати розпорядження голови суду, суддя Веселівського районного суду Запорізької області Потапова О.М. не надала письмових чи усних пояснень. З цього витікає, що розглянуті справи знаходяться у судді Потапової О.М. Надати ці справи голові суду суддя Потапова О.М. відмовляється.

Також у доповідній зазначається, що картки облікових справ своєчасно не заповнюються, листи призначення розгляду справ не вивішуються на дошці об'яв. Все це ускладнює і не дає змоги вести своєчасний облік та контроль за розглядом справ суддями, як канцелярією суду, так і головою суду.

Разом з тим, на запити організації про надання копій вироків, рішень, постанов по розглянутих справах суддя Потапова О.М. своєчасно не відповідає, що є порушенням ст.ст. 222, 368 ЦПК України та призводить до неможливості виконання рішень, пропуску строків на пред'явлення виконавчого документу. Канцелярія суду також не в змозі надати відповіді на запити, так як справи відсутні в канцелярії суду.

Розгляд доповідної Кравцова С.О. було винесено на засідання Ради суддів 20.09.2007 року, однак у зв'язку із знаходженням голови Веселівського районного суду Запорізької області Кравцова С.О. на час проведення засідання Ради суддів у відпустці, а судді Потапової О.М. на лікарняному розгляд доповідної було перенесено на наступне засідання Ради суддів.

09.11.2007 року на засіданні Ради суддів було розглянуто вищевказану доповідну записку Кравцова С.О.

Рішенням Ради суддів № 8/1 від 09.11.2007 року судді Веселівського районного суду Запорізької області Потаповій О.М. було надано 2 тижня для здачі всіх розглянутих справ до канцелярії суду. У разі невиконання даної вимоги суддя була попереджена про внесення подання щодо ініціювання питання про дисциплінарну відповідальність.

Як вбачається, 14.12.2007 року до Ради суддів Запорізької області надійшла інформація від голови Веселівського районного суду Запорізької області Кравцова С.О. щодо невиконання суддею Потаповою О.М. вимог рішення Ради суддів № 8/1 від 09.11.2007 року, а саме не здачі розглянутих справ до канцелярії суду.

Крім того, з 26.11.2007 року до дати ініціювання даного подання суддя Потапова О.М. знаходилась на лікарняному.

01 лютого 2008 року рішенням кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу по фактам, викладеним в поданні голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. від 24.12.2007 року про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни призначена службова перевірка, яка проведена членом кваліфікаційної комісії суддів Кочетковою Іриною Василівною.

Перевіркою вказаних обставин, проведеною кваліфікаційною комісією суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, встановлено, що зазначені в поданні порушення з боку судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни, мали місце. Також встановлено, що станом на 12 березня 2008 року суддею Потаповою О.М. із розглянутих у 2006 році 16 кримінальних справ здано до канцелярії суду 02 справи, із 45 цивільних справ здано 08 справ, із 442 адміністративних справ здано 426 справ. У 2007 році із розглянутих 36 кримінальних справ до канцелярії суду не здано жодної справи, із 206 розглянутих цивільних справ здано 57 справ, із 15 справ адміністративного судочинства не здано жодної справи, із 601 адміністративної справи здано 218 справ. У поточному, 2008 році розглянуто 03 кримінальні справи, які до канцелярії Веселівського районного суду Запорізької області не здані, із розглянутих 37 цивільних справ здано 14 справ, 02 справи, розглянуті в порядку адміністративного судочинства, не здані, із 221 адміністративної справи здано 19. Разом з тим, суддею Веселівського районного суду Запорізької області Потаповою О.М. не ведеться контроль за правильністю оформлення облікових карток по справах, журналу судового засідання, внаслідок чого ані картки, ані журнали судових засідань не заповнюються належним чином. Зазначена бездіяльність судді Потапової О.М. фактично унеможливило виконання ухвалених нею судових рішень, призводить до зволікання, тяганини, завдає шкоди суддівському авторитету.

14 березня 2008 року кваліфікаційною комісією суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу за результатами вищевказаної перевірки, проведеної членом кваліфікаційної комісії суддів Кочетковою І.В., було відкрито дисциплінарну справу відносно судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни.

21 березня 2008 року кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу направила лист до голови апеляційного суду Запорізької області і начальника територіального управління державної судової адміністрації в Запорізькій області з проханням направити до Веселівського районного суду Запорізької області відповідних кураторів апеляційного суду і працівників територіального управління, з метою перевірки чи дійсно в службовому кабінеті суддя Потапова О.М. зберігає розглянуті нею у 2006-2008 роках судові справи. Разом з тим, на день проведення засідання кваліфікаційної комісії суддів 30 травня 2008 року зазначена перевірка проведена не була. Але надійшла інформація з Веселівського районного суду Запорізької області, що станом на 30 травня 2008 року суддею Потаповою О.М. здано до канцелярії суду з розглянутих у 2006 році 16 кримінальних справ, здано 03 справи, з розглянутих 45 цивільних справ здано 10 справ, з розглянутих 442 адміністративних матеріалів здано 432 справи; з розглянутих у 2007 році 36 кримінальних справи здано 02 справи, з розглянутих 206 цивільних справ здано 96 справ, з розглянутих 15 цивільних справ в порядку адміністративного судочинства жодної справи не здано, з розглянутих 601 адміністративного матеріалу здано 247 справ; з розглянутих у 2008 році 03 кримінальних справ не здано жодної справи, з розглянутих 31 цивільної справи здано 24 справи, з розглянутих 02 цивільних справ в порядку адміністративного судочинства жодної справи не здано, з розглянутих 258 адміністративних матеріалів здано 48 справ.

На засідання кваліфікаційної комісії суддів 30 травня 2008 року суддя Потапова Ольга Миколаївна не з'явилась, про причини своєї неявки на дане засідання кваліфікаційної комісії суддів, як того вимагає пункт 5.5 Розділу V Типового регламенту роботи кваліфікаційної комісії суддів завчасно не повідомила, про час та місце проведення засідання комісії суддя повідомлена належним чином. У день засідання кваліфікаційної комісії суддів 30 травня 2008 року суддя Потапова О.М. направила до комісії телеграму і заяву по факсимільному зв'язку, в яких суддя повідомляла про свою неявку на засідання комісії, оскільки в суді не видано наказ про її відрядження та немає керівництва в суді, щоб отримати дозвіл на відрядження. Крім того, суддя Потапова О.М. жодного разу не з'являлась на засідання кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, а саме: 14.03.2008 року (суддя перебувала на лікарняному і у щорічній відпустці одночасно), 18.04.2008 року (суддя перебувала на лікарняному). При цьому дати лікарняних судді Потапової О.М. збігаються з днями проведення засідань кваліфікаційної комісії суддів, на які викликалась суддя.

Враховуючи, що суддя Потапова О.М. завчасно повідомлена належним чином про засідання кваліфікаційної комісії суддів, комісія одностайно вирішила розглянути дисциплінарну справу по суті у її відсутність, а неявку судді

на засідання комісії визнати надуманою і не поважною.

В поясненнях, направлених до кваліфікаційної комісії суддів, суддя Веселівського районного суду Запорізької області Потапова Ольга Миколаївна винною себе у скоєнні порушень, які викладені в поданні голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. не визнала та пояснила наступне.

Суддя Потапова Ольга Миколаївна вважає подання голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. від 24.12.2007 року про притягнення її до дисциплінарної відповідальності необ'єктивним та необґрунтованим, оскільки до уваги взята лише доповідна записка голови Веселівського районного суду Запорізької області Кравцова С.О., а її доводи до уваги не взяті.

Суддя зазначила, що в своїй доповідній записці голова суду Кравцов С.О. просить застосувати до неї заходи адміністративного впливу, проте голова ради суддів Запорізької області Алейніков Г.І. ставить питання про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.

Також суддя Потапова О.М. пояснила, що з травня 2006 року по грудень 2006 року у неї не було секретаря судового засідання і фактично всю роботу і обов'язки секретаря судового засідання помічника судді виконувала помічник іншого судді. При цьому, суддя зазначила, що попереднього секретаря було начебто навмисно звільнено головою суду без її відома і без відробітки двох тижнів, внаслідок чого були залишені неоформлені або не підписані секретарем судові справи. В тому числі ті, про які йдеться в доповідній записці: за обвинуваченням Заїкіна І.П., Сатрадінова А.Г., Сухова С.І. Ці справи описані, виконані, проте в них протоколи не підписані секретарем судового засідання і вони не здані секретарем судового засідання в канцелярію суду. Секретар звільнилася і виїхала за межі району.

Також суддя Потапова О.М. в письмових поясненнях пояснила, що список справ, призначених до розгляду, своєчасно щонеділі вивішується секретарем судових засідань на дошці об'яв. І був знятий напередодні винесення наказів, тобто 04.07.2007 року, для того, щоб дописати в нього кримінальну справу, яку було призначено, але в списку механічно пропущено. Всі особи, які беруть участь у справі, обов'язково повідомляються або судовими повістками, або, якщо розгляд справи відкладається чи оголошується перерва, про наступний день і час розгляду справи оголошується в судовому засіданні під розписку, яка приєднуються до справи.

Разом з тим, щодо заповнення обліково-статистичних карток, то Потапова Ольга Миколаївна пояснила, що відповідно до п. 3.10.3. Інструкції з діловодства в місцевому загальному суді запис про рух та результати розгляду справи в обліково-статистичній картці робить секретар суду на підставі запису в журналі розгляду судових справ і матеріалів суддею. Проте, не дивлячи на це всі обліково-статистичні картки були заповнені помічником судді Милаєвською З.Л. і при звітності за I півріччя 2007 року ніяких зауважень з цього приводу не було.

Суддя звернула увагу, що в I півріччі 2007 році їй надійшло більше чим іншим суддям кримінальних, цивільних і адміністративних справ і більше розглянуто. Це при тому, що на суддю Потапову О.М. ще покладені повноваження по розгляду кримінальних справ щодо неповнолітніх.

Потапова О.М. зазначила, що доводи голови суду про те, що оформлені справи знаходяться в неї у кабінеті і вона не бажає їх здавати суддя вважає такими, що не відповідають дійсності.

Крім того, суддя зазначила, що з її боку робиться все можливе для того, щоб справи були своєчасно оформлені секретарем судових засідань і передані до канцелярії суду.

Враховуючи вищевказане та перевіривши доводи подання і матеріали дисциплінарної справи, кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає, що в діях судді Потапової О.М. містяться ознаки дисциплінарного проступку, внаслідок яких допущені суттєві грубі порушення Інструкції з діловодства в місцевому загальному судді, затвердженої Наказом Державної Судової Адміністрації України 27.06.2006 року, службової дисципліни по контролю за оформленням та передачі всіх категорій розглянутих справ до канцелярії суду, ст. ст. 222, 368 ЦПК України, ст. ст. 167, 258 КАС України, ст. ст. 344, 404 КПК України, ст. ст. 285, 298 К про АП України, чим порушено вимоги ст.ст. 6, 10 Закону України "Про статус суддів", згідно яких суддя зобов'язаний при здійсненні правосуддя дотримуватися Конституції та законів України, забезпечувати повний, всебічний та об'єктивний розгляд судових справ з дотриманням встановлених законом строків; присягав чесно і сумлінно виконувати обов'язки судді, здійснювати правосуддя, підкоряючись тільки закону, бути об'єктивним і справедливим.

Пояснення судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни, надані в письмовому виді кваліфікаційній комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, щодо об'єктивності причин порушення вимог Інструкції з діловодства в місцевому загальному судді, затвердженої Наказом Державної Судової Адміністрації України 27.06.2006 року та службової дисципліни по контролю за оформленням та передачі всіх категорій розглянутих справ до канцелярії суду не заслуговують на увагу, оскільки не спростовують фактів допущених нею грубих порушень.

Беручи до уваги характер дій судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни, які компрометують авторитет судової влади, ступеню її провини, а також той факт, що суддею свідомо допущені грубі порушення вимог Інструкції з діловодства в місцевому загальному судді, затвердженої Наказом Державної Судової Адміністрації України 27.06.2006 року та службової дисципліни по контролю за оформленням

та передачі всіх категорій розглянутих справ до канцелярії суду за 2006 рік і за перше півріччя 2007 року, які фактично призвели до неможливості виконання ухвалених нею судових рішень, до зволікання та тяганини, кваліфікаційна комісія суддів вважає, що за наслідками дисциплінарного провадження відносно неї необхідно прийняти рішення відповідно до ч. 3 ст. 32 Закону України "Про статус суддів".

На підставі наведеного, керуючись ст.ст. 6, 32 Закону України "Про статус суддів", ст.ст. 77, 99, 100 Закону України "Про судоустрій України", кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, -

ВИРІШИЛА:

За наслідками дисциплінарного провадження відносно судді Веселівського районного суду Запорізької області Потапової Ольги Миколаївни направити рекомендацію до Вищої ради юстиції для вирішення питання про внесення подання про звільнення Потапової Ольги Миколаївни з посади судді Веселівського районного суду Запорізької області.

*Голова кваліфікаційної комісії
Члени кваліфікаційної комісії:*

*Л.Я. Бараненко
А.А. Грушицький
І.В. Кочеткова
Г.В. Савченко
Л.В. Комісаренко
В.В. Сажинів
В.В. Свешніков
О.М. Ольховець*

РІШЕННЯ

кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу

18 квітня 2008 року

м. Запоріжжя

Кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу у складі:
головуючого - голови комісії: Бараненко Л.Я.,
членів комісії: Грушицького А.А., Савченко Г.В., Комісаренко Л.В., Сажинова В.В., Свешнікова В.В., Горлова В.Г.,
Ольховця О.М.,

розглянувши матеріали дисциплінарної справи, порушеної на підставі подання голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. від 03.12.2007 року про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича,

ВСТАНОВИЛА:

В поданні голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. ставиться питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича в зв'язку з тим, що ним допущені грубі порушення норм цивільно-процесуального законодавства при розгляді цивільної справи за заявою ПП "З-Д" про видачу виконавчого документу на виконання рішення Постійно діючого Третейського суду при Українській Товарній Біржі "Українська Товарна Біржа" від 15.06.2007 року по справі № 00136/07.

В поданні зазначено, що до Ради суддів загальних місцевих та апеляційного суду Запорізької області надійшла окрема ухвала колегії суддів судової палати з цивільних справ апеляційного суду Запорізької області від 16.11.2007 року щодо грубого порушення суддею Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ямою Д.М. норм цивільно-процесуального законодавства при розгляді цивільної справи за заявою ПП "З-Д" про видачу виконавчого документа на підставі рішення третейського суду.

За результатами перевірки фактів, викладених в окремій ухвалі Радою суддів Запорізької області встановлено, що 01.08.2007 року ТОВ "З-Д" звернулось до Хортицького районного суду м. Запоріжжя із заявою про видачу виконавчого документу на виконання рішення Постійно діючого Третейського суду при Українській Товарній Біржі "Українська Товарна Біржа" від 15.06.2007 по справі № 00136/07.

Ухвалою Хортицького районного суду м. Запоріжжя від 01.08.2007 року по справі № 6-147/2007 заяву ПП "З-Д" було задоволено та ухвалено видати виконавчий документ наступного змісту: "Витребувати у відкритого акціонерного товариства "Завод "Автопромзварювання" майно, а саме цілісний майновий комплекс заводу, розташований за адресою: м. Запоріжжя, вул. Седова, 36 шляхом його вилучення та фактичної передачі у тимчасове користування на час дії договору оренди нежитлового приміщення від 01.05.2007 р. приватному підприємству "З-Д" (код за ЄДРПОУ 34947603, 69035, Запорізька область м. Запоріжжя пр. Леніна, 174-А кв. 39).

Ухвалою апеляційного суду Запорізької області від 07 листопада 2007 року скасовано ухвалу Хортицького районного суду м. Запоріжжя від 01 серпня 2007 року, провадження по справі за заявою Приватного підприємства "З-Д" закрито.

Як вбачається, підставами для скасування судової ухвали та закриттям провадження по справі стало порушення суддею Ямою Д.М. при розгляді цього матеріалу вимог Закону "Про третейські суди".

Так, відповідно до ст. ст. 2, 30, 55, 56 вказаного Закону сторонами третейського розгляду є позивач та відповідач; компетентним судом є місцевий загальний суд чи місцевий господарський суд за місцем розгляду справи третейським судом; місцем проведення третейського розгляду є місцезнаходження третейського суду якщо інше не передбачено регламентом третейського суду; виконання рішення третейського суду, якщо воно потребує вчинення дій органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх службовими особами, здійснюється за умови видачі компетентним судом виконавчого документу; заява про видачу виконавчого документу може бути подана до компетентного суду протягом трьох років з дня прийняття рішення третейським судом; така заява підлягає розгляду компетентним судом протягом 15 днів з дня надходження до суду; про час та місце розгляду заяви повідомляються сторони, проте неявка сторін чи однієї зі сторін не є перешкодою для судового розгляду справи. При розгляді заяви про видачу виконавчого документа компетентний суд повинен витребувати справу з постійно діючого третейського суду, в якому зберігається справа, яка має бути направлена до компетентного суду протягом п'яти днів від дня надходження вимоги. У такому випадку строк вирішення заяви про видачу виконавчого документу продовжується до одного місяця. Ухвала про видачу виконавчого документу направляється сторонам протягом п'яти днів з дня прийняття.

Як вбачається з матеріалів справи, ПП "З-Д" звернулося до суду з заявою про видачу виконавчого документу 01 серпня 2007 року з зазначенням місця розгляду спору третейським судом вул. Запорізького Козацтва, 1 (Хортицький район м. Запоріжжя), додавши до заяви копію рішення постійно діючого Третейського суду при УТБ, в якому зазначено місце розташування третейського суду по вул. Перемоги, 63 в м. Запоріжжі (Орджонікідзевський район міста Запоріжжя), вказівка про місце розгляду справи відсутня. Листом без номеру та дати Директор УТБ "ЦТБ" повідомляє суд про направлення матеріалів справи третейського спору, але не зазначає про направлення ніякого додатку до листа, дані про перебування третейської справи в місцевому суді відсутні, ухвалою Хортицького районного суду м. Запоріжжя від 01 серпня 2007 року заяву ПП "З-Д" задоволено. Згідно протоколу судового засідання від 01 серпня 2007 року заявник та заінтересовані особи на з'явилися, головуєчий суддя Яма Д.М. доповів матеріали справи. Інших відомостей щодо розгляду заяви в суді першої інстанції не має.

Разом з тим, дані про залучення до участі у розгляді заяви відповідача по третейській справі - ВАТ "Завод "Автопромзварювання" відсутні, повідомлень сторін про дату та час розгляду заяви та про результати розгляду в місцевому суді в матеріалах справи не має.

Таким чином, приймаючи до розгляду заяву ПП "З-Д" про видачу виконавчого документу та розглянувши її по суті суддя Яма Д.М. не врахував положення Закону України "Про третейські суди", відповідно до якого виконавчі листи на підставі рішення Третейського суду видаються компетентним судом. Оскільки сторонами третейського спору є юридичні особи - ПП "З-Д" та ВАТ "Завод "Автопромзварювання", то компетентним судом, що уповноважений видати виконавчий документ є Господарський суд Запорізької області.

21 грудня 2007 року рішенням кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу по фактам, викладеним в поданні голови Ради суддів загальних місцевих та апеляційного судів Запорізької області Алейнікова Г.І. від 03.12.2007 року про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича призначена службова перевірка, яка проведена членом кваліфікаційної комісії суддів Горловим В.Г.

Перевіркою вказаних обставин, проведеною кваліфікаційною комісією суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, встановлено, що зазначені в поданні грубі порушення з боку судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича, мали місце, які призвели до неправильного вирішення заяви ПП "З-Д" про видачу виконавчого документу на виконання рішення Постійно діючого Третейського суду. До такого негативного наслідку призвело те, що суддя Яма Д.М. приймаючи до розгляду заяву ПП "З-Д" про видачу виконавчого документу та розглянувши її по суті не врахував положення Закону України "Про третейські суди", відповідно до якого виконавчі листи на підставі рішення Третейського суду видаються компетентним судом. Також, встановлено, що з січня по жовтень 2007 року в Хортицькому районному суді м. Запоріжжя зареєстровано 160 справ за заявою фізичних та юридичних осіб щодо видачі виконавчих листів за рішенням третейських судів. Справи даної категорії перебували в провадженні судді Ями Дмитра Миколайовича. У всіх цих справах судом постановлено ухвали про задоволення заяв та видачу виконавчого листа.

Крім того, 14 жовтня 2007 року сплинув строк повноважень судді Ями Д.М. Разом з тим, 06.12.2007 року рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Ямі Д.М. відмовлено в наданні рекомендації щодо обрання безстроково суддею Хортицького районного суду

м. Запоріжжя. Не погоджуючись з таким рішенням Яма Дмитро Миколайович подав скаргу до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Рішенням Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 31.01.2008 року скаргу судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Д.М. на рішення Вищої кваліфікаційної комісії суддів України від 06.12.2007 грудня залишено без задоволення. На теперішній час в провадженні Ленінського районного суду м. Запоріжжя знаходиться адміністративний позов Ями Дмитра Миколайовича до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про визнання незаконними та скасування рішень, спонукання до вчинення певних дій. Листом ТУ ДСА в Запорізькій області від 05.03.2008 року за вих. № 08-05/471 суддя Хортицького районного суду м. Запоріжжя Яма Д.М. був повідомлений про необхідність надання до 19.03.2008 року до територіального управління заяви про звільнення з посади судді у зв'язку з закінченням строку повноважень. 13.03.2008 року до ТУ ДСА в Запорізькій області надійшов лист за підписом Ями Дмитра Миколайовича, про те, що у зв'язку з поданням адміністративного позову до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про скасування раніше прийнятих рішень, Яма Д.М. вважає подання заяви про звільнення передчасним. На підставі того, що станом на 20.03.2008 року до ТУ ДСА в Запорізькій області не надійшло заяви від Ями Д.М. про звільнення у зв'язку із закінченням строку повноважень, був складений акт. Отже Яма Дмитро Миколайович фактично з 14.10.2007 року не виконує обов'язки судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя і продовжує отримувати заробітну плату. ТУ ДСА в Запорізькій області 26.03.2008 року до Державної судової адміністрації України направлено обліково-характеризуючі матеріали щодо звільнення Ями Дмитра Миколайовича з посади судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя.

Оскільки фактично на час розгляду по суті даної дисциплінарної справи Яма Дмитро Миколайович перебуває у статусі судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя, кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає можливим прийняти остаточне рішення по дисциплінарній справі.

01 лютого 2008 року кваліфікаційною комісією суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу за результатами вищевказаної перевірки, проведеної членом кваліфікаційної комісії суддів Горловим В.Г., було відкрито дисциплінарну справу відносно судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича.

На засіданні кваліфікаційної комісії суддя Яма Дмитро Миколайович з наведеними у поданні фактами порушень з його боку не погодився і пояснив, що зокрема ухвала колегії суддів судової палати в цивільних справах апеляційного суду Запорізької області від 07.11.2007 року оскаржена ним в касаційному порядку до Верховного Суду України.

Також Яма Д.М. пояснив, що територіальна підсудність справи визначена за правилами ст. 30 Закону України "Про третейські суди", з урахуванням положень регламенту третейського суду та умов третейської угоди. Місце розташування офісу третейського суду (місце розгляду справи) підтверджено договором оренди. Місце розгляду справи (вул. Запорізького козацтва, 1) зазначено у супровідному листі третейського суду (справа № 6-147/2007, а. с. 4). В матеріалах, які надійшли з третейського суду, в якості відповідачів було зазначено як юридичну особу - ВАТ "Завод "Автопромзварювання", так і фізичну особу - Бабіна Д.О. В матеріалах справи третейського суду були у наявності оригінал третейської угоди, оригінал рішення третейського суду з відміткою про вручення такого рішення стороні-відповідачу, а також повні паспортні дані, адреса і телефон кожної особи, яка повинна була приймати участь у справі. З метою прискорення розгляду матеріалів сторони інформувалися про розгляд справи телефоном. При цьому сторони виявляли згоду на розгляд справи за їх відсутності. Розгляд справи відбувся з відома і за згодою керівництва ВАТ "Завод "Автопромзварювання", головою правління якого на час розгляду справи (01.08.2007 року) був громадянин

Бабін Д.О. Громадянин Візнюк В.І., який подав і підписав апеляційну скаргу на ухвалу суду, був поновлений на посаді голови правління ВАТ лише 12.08.2007 року.

Стосовно процедури розгляду заяв про видачу виконавчого листа на підставі рішення третейського суду суддя Яма Дмитро Миколайович пояснив наступне. У ч. 6 ст. 56 Закону України "Про третейські суди" наведено вичерпний перелік підстав для відмови у задоволенні заяви про видачу виконавчого документа. Жодної з цих підстав суддею не було встановлено. У зв'язку з зазначеним суддя Яма Д.М. вважає, що нічиїх майнових або ж немайнових прав порушено не було.

Як зазначив суддя Яма Д.М. такий висновок передусім він зробив тому, що розгляд заяви про видачу виконавчого документа за своєю правовою природою не є розглядом спору по суті, і питання про визнання або невизнання права за особою вирішено третейським судом, який і має нести за це відповідальність.

Що стосується можливого використання механізмів третейського судочинства з метою порушення майнових прав, Яма Дмитро Миколайович пояснив наступне.

По-перше, у суду відсутні засоби, за допомогою яких можна було б перевірити справжні мотиви укладення сторонами третейської угоди. Навіть у тому випадку, якщо умови цієї угоди викликають сумнів, суд не може відмовити у видачі виконавчого документа.

По-друге, незважаючи на неможливість апеляційного оскарження ухвали суду про видачу виконавчого документа на підставі рішення третейського суду, особа, яка вважає, що рішенням третейського суду порушено її права, може звернутися з позовом про визнання третейської угоди недійсною, і у разі задоволення такого позову настануть відповідні матеріально-правові та процесуальні наслідки.

Крім того, суддя Яма Д.М. зазначив, що головою правління ВАТ "Завод "Автопромзварювання" на час розгляду справи, тобто на 01.08.2007 року, був громадянин Бабін Д.О. Саме за участю голови правління Бабіна Д.О. та інших посадових осіб відбулося фактичне виконання рішення третейського суду (акт від 07.08.2007 року, справа № 6-147/2007, аркуш без номеру). Громадянин Візнюк В.І., який подав і підписав апеляційну скаргу на ухвалу суду, був поновлений на посаді голови правління ВАТ лише 12.08.2007 року. Наступний голова правління не погодився з правомірністю дій свого попередника

Бабіна Д.О. в частині укладення третейської угоди і оскаржив раніше прийняте рішення.

Враховуючи вищевказане та перевіривши доводи подання і матеріали дисциплінарної справи, кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу вважає, що в діях судді Ями Д.М. містяться ознаки дисциплінарного проступку, внаслідок яких допущені суттєві порушення норм цивільно-процесуального законодавства при розгляді вищевказаної цивільної справи, чим порушено вимоги ст.ст. 6, 10 Закону України "Про статус суддів", згідно яких суддя зобов'язаний при здійсненні правосуддя дотримуватися Конституції та законів України, забезпечувати повний, всебічний та об'єктивний розгляд судових справ з дотриманням встановлених законом строків; присягав чесно і сумлінно виконувати обов'язки судді, здійснювати правосуддя, підкоряючись тільки закону, бути об'єктивним і справедливим.

Пояснення судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича, надані на засіданні кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, щодо об'єктивності причин порушення вимог цивільно-процесуального закону при розгляді цивільної справи за заявою ПП "З-Д" про видачу

виконавчого документу на виконання рішення Постійно діючого Третейського суду при Українській Товарній Біржі "Українська Товарна Біржа" від 15.06.2007 року по справі №00136/07 не заслуговують на увагу, оскільки не спростовують фактів допущених ним порушень.

Враховуючи характер дій судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича, які компрометують авторитет судової влади, ступеню його провини, а також той факт, що суддею Ямою Д.М. розглянуто 160 справ щодо видачі виконавчих листів за рішеннями третейських судів і по всім цим справам судом постановлено ухвали про задоволення заяв та видачу виконавчого листа, кваліфікаційна комісія суддів вважає, що за наслідками дисциплінарного провадження відносно нього необхідно прийняти рішення відповідно до ч. 3 ст. 32 Закону України "Про статус суддів".

На підставі наведеного, керуючись ст.ст. 6, 32 Закону України "Про статус суддів", ст.ст. 77, 99, 100 Закону України "Про судоустрій України", кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Запорізького апеляційного округу, -

ВИРІШИЛА:

За наслідками дисциплінарного провадження відносно судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя Ями Дмитра Миколайовича направити рекомендацію до Вищої ради юстиції для вирішення питання про внесення подання про звільнення Ями Дмитра Миколайовича з посади судді Хортицького районного суду м. Запоріжжя.

*Голова кваліфікаційної комісії
Члени кваліфікаційної комісії:*

*Л.Я. Бараненко
А.А. Грушицький
І.В. Кочеткова
Г.В. Савченко
Л.В. Комісаренко
В.В. Сажинів
В.В. Свешніков
О.М. Ольховець*

РІШЕННЯ

кваліфікаційної комісії суддів загальних судів Житомирського апеляційного округу

4 липня 2008 року

м. Житомир

Кваліфікаційна комісія суддів загальних судів Житомирського апеляційного округу у складі:

Голови комісії: Поліщука М.Г.,

членів комісії: Ковтуна А.Г., Суржок А.В., Ковальського В.І., Шундрика В.В., Продан Н.В., Буцяка З.І., Стецюка В.В., Захарчука С.В., Прокопчука В.О.

розглянувши матеріали дисциплінарної справи за поданням голови Ради суддів Вінницької області про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Замостянського районного суду м. Вінниці Байдака В.Г.,

ВСТАНОВИЛА:

у поданні ставиться питання про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді Байдака В.Г. за те, що він допустив умисні та грубі порушення вимог чинного законодавства при розгляді ряду цивільних справ.

Вивчивши дане подання та матеріали проведеної перевірки комісія приходиться до висновку про те, що наведені у ньому факти допущених суддею Байдаком В.Г. грубих порушень вимог чинного законодавства при здійсненні правосуддя частково підтвердилися, за що він підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності.

Так, при розгляді в червні 2007 року цивільної справи №112а-3594107 за адміністративним позовом Янковського І.А. до Вінницької міської ради про визнання за ТОВ "Енергоінтеграція-Україна" право власності на земельну ділянку комерційного призначення площею 131,33 кв.м, що розташована по вул. І. Гонти в м. Вінниці, суддею Байдаком В.Г. на порушення вимог чинного законодавства не були залучені до її слухання всі зацікавлені сторони, а саме: Вінницьке обласне головне управління земельних ресурсів, ТОВ "Медінтеграція ЛТД", Вінницька обласна регіональна філія ДП "Центр державного земельного кадастру".

При цьому судом були задоволені вимоги фізичної особи, хоча спір виник між двома юридичними особами. Наслідком цього явилось скасування винесеної під головуванням Байдака В.Г. постанови за нововиявленими обставинами, і по результатам нового розгляду справи в задоволенні позову відмовлено.

Крім того, 27.06.07 року суддею Байдаком В.Г. також була розглянута справа за адміністративним позовом Яновського І.А. до регіонального відділення Фонду державного майна України по Вінницькій області, ДП МО України "45-ий експериментально-механічний завод", постановою якого було визнано неправомірною відмову у передачі на приватизацію об'єкту нерухомості.

При цьому суддею Байдаком В.Г. було проігноровано те, що дана справа не була підсудна Замостянському районному суду м. Вінниці, оскільки спір фактично виник між суб'єктом господарювання та органом державної влади, в зв'язку з чим він був підсудний Вінницькому окружному адміністративному суду, який на той час вже діяв.

По вказаній справі винесене суддею Байдаком В.Г. судове рішення також скасовано за нововиявленими обставинами, і по результатам нового розгляду справи у задоволенні позову відмовлено.

У поясненні суддя Байдак В.Г. вину свою у зазначених порушеннях вимог чинного законодавства визнав, і пояснив це великим навантаженням в роботі.

При обранні Байдаку В.Г. виду стягнення комісія враховує те, що він в цілому характеризується позитивно, вперше притягується до дисциплінарної відповідальності, тяжких наслідків по вказаним справам від його дій не настало, в зв'язку з чим приходиться до висновку за можливе обрати йому такий вид дисциплінарного стягнення як оголошення догани.

При цьому комісія приймає до уваги і те, що під час проведеної перевірки не знайшли свого підтвердження інкременовані у вину судді Байдаку В.Г. ніби-то допущені ним порушення вимог чинного законодавства при розгляді цивільних справ за позовом Без'язичного Ю.П. до АКБ "Укрсоцбанк" про стягнення коштів за договором про депозитний вклад, та за позовом Малиновського В.В. до ТОВ "Малиш" про визнання права власності на нерухоме майно.

На підставі викладеного, керуючись ст.6, 31ч.1, 32ч.1, 33-36 Закону України "Про статус суддів України" та ст.77ч.1п.3, 82, 96-101 Закону України "Про судоустрій України", кваліфікаційна комісія,

ВИРІШИЛА:

За допущені порушення вимог чинного законодавства при здійсненні правосуддя судді Замостянського районного суду м. Вінниці Байдаку Василю Григоровичу - оголосити догану.

Рішення може бути оскаржено зацікавленими особами до Вищої ради юстиції України на протязі одного місяця, починаючи з наступного дня після отримання його копії.

Голова кваліфікаційної комісії

Члени кваліфікаційної комісії:

Кваліфікаційна комісія суддів Запорізької області

Бараненко Лариса Яківна

Голова кваліфікаційної комісії

Суддя апеляційного суду Запорізької області

Народилась 21 квітня 1950 року у м. Запоріжжі, у родині робітників. У 1976 році закінчила Харківський юридичний інститут.

Після закінчення інституту з серпня 1976 року по квітень 1977 року працювала стажистом народного судді Ленінського народного районного суду м. Запоріжжя. 04 квітня 1977 року обрана народним суддею Шевченківського районного народного суду м. Запоріжжя. Рішенням Запорізької обласної ради народних депутатів №8 від 18 січня 1984 року обрана членом Запорізького обласного суду.

Постановою Верховної Ради України № 381/97 від 19 червня 1997 року Бараненко Л.Я. обрана суддею апеляційного суду Запорізької області безстроково де і працює по теперішній час.

Рішенням кваліфікаційної комісії суддів Запорізької області від 21 березня 1997 року Бараненко Л.Я. присвоєно перший кваліфікаційний клас судді. Понад десять років входить до складу кваліфікаційної комісії Запорізької області. З 2000 по 2002 рік очолювала кваліфікаційну комісію суддів загальних судів Запорізької області, а з 2006 року обрана вдруге на цю посаду.

Грушицький Андрій Андрійович

Заступник голови кваліфікаційної комісії

Суддя апеляційного суду Херсонської області

Народився 07 липня 1965 року у с. Новогригорівка Генічеського району Херсонської області. З 1983 року по 1986 рік проходив службу в армії. З 1986 року по 2000 рік навчався в Харківському юридичному інституті. Після отримання вищої юридичної освіти з 2000 року по 2002 рік працював на посаді слідчого Дніпровського районного відділення м. Херсона, а з 2002 по 2005 рік - на посаді судді Дніпровського районного суду м. Херсона.

З 2005 року працює на посаді судді апеляційного суду Херсонської області.

Кочеткова Ірина Василівна

Суддя апеляційного суду Запорізької області

Народилась 08 жовтня 1963 року в м. Запоріжжі. Трудову діяльність розпочала у 1981 році в Першій запорізькій державній нотаріальній конторі, де працювала секретарем, консультантом, державним нотаріусом.

У 1989 році закінчила юридичний факультет Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова.

З жовтня 1992 року протягом шести років була суддею Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя.

У жовтні 1998 року обрана суддею апеляційного суду Запорізької області.

Має другий кваліфікаційний клас судді. Нагороджена Почесною грамотою Верховного Суду України

Горлов Віталій Геннадійович*Начальник Запорізького обласного управління юстиції*

Народився 26 вересня 1973 року. Громадянин України. У 1995 році закінчив Національну юридичну академію України, спеціальність - правознавство, кваліфікація - юрист.

З червня 1995 року розпочав трудову діяльність в органах прокуратури на різних посадах: старший слідчий прокуратури Орджонікідзевського району м. Запоріжжя, старший слідчий слідчої часті відділу нагляду за дотриманням законів спецвідділами по боротьбі з організованою злочинністю прокуратури Запорізької області, прокурор кримінально-судового відділу прокуратури Запорізької області, прокурор відділу підтримання державного обвинувачення в судах прокуратури Запорізької області. 24.05.2000 року звільнився з органів прокуратури.

З 12.06.00 по 16.02.01 працював юрисконсультантом бюро спеціалізованого правового забезпечення господарської діяльності юридичного відділу ВАТ "Запорізький металургійний комбінат "Запоріжсталь" ім. С. Орджонікідзе.

19.02.01-30.07.01 - юрист ТОВ "Адвокатська компанія "Солдатенков, Ситнюк та партнери"

31.07.01-03.06.02 - заступник завідуючого юридичним відділом виконавчого комітету Запорізької міської ради.

04.06.02-29.01.07 - начальник Запорізького обласного управління юстиції.

З 30 січня 2007 року і по теперішній час працює на посаді начальника Головного управління юстиції у Запорізькій області.

Брьоменко Вячеслав Григорович*Начальник Головного управління юстиції у Херсонській області*

Народився 16 лютого 1950 року у с. Нова Збур'ївка Голопристанського району Херсонської області.

З 1965 року по 1969 рік навчався в Одеському морехідному училищі. У 1986 році закінчив Херсонський державний сільськогосподарський інститут ім. Цюрупи, факультет "Рибоводство". У 1992 році закінчив Одеський державний університет ім. ІІ. Мечникова за спеціальністю "правознавство". З 1969 року по 1971 рік проходив службу в армії. У 1971-1976 рр. - працював на риболовецьких судах штурманом, капітаном. У 1976-1980 рр. - працював в органах рибоохорони. В період 1980-1995 рр. працював на посадах середнього та старшого начальницького складу органів внутрішніх справ. З 1994 року - перший заступник начальника УМВС України по Херсонській області - начальник Управління по боротьбі з організованою злочинністю. З 1995 року по 1998 рік - заступник директора Херсонської філії "Приватбанку". З 1998 року по 2002 рік - директор страхової компанії, а з 2002 року - директор Херсонської філії спеціалізованого підприємства "Укрспецюст" Міністерства юстиції України. З 25 липня 2003 року - начальник Херсонського обласного управління юстиції.

Указом Президента України від 18.01.07 р. № 21/2007 присвоєно почесне звання "Заслужений юрист України". З 08.02.07 р. працює на посаді начальника Головного управління юстиції у Херсонській області. Заступник голови Херсонської обласної міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення.

Комісаренко Людмила Василівна*Суддя Хортицького районного суду м. Запоріжжя*

Народилась 01 травня 1946 року в м. Запоріжжі. У 1971 році закінчила Харківський юридичний інститут за спеціальністю "правознавство".

З грудня 1964 року по жовтень 1966 року працювала на посаді секретаря-друкарки 3-ї міської державної нотаріальної контори м. Запоріжжя. З жовтня 1966 року по травень 1969 року працювала консультантом 4-ї Запорізької державної нотаріальної контори. З травня 1969 по вересень 1972 року - завідувача канцелярією Запорізького обласного суду. З вересня 1972 по квітень 1976 року - нотаріус 5-ї Запорізької нотаріальної контори. З квітня

1976 року по серпень 1986 року народний суддя Орджонікідзевського районного суду Запорізького обласного відділу юстиції. З серпня 1986 року по вересень 1996 року - член Запорізького обласного суду. З вересня 1996 року по жовтень 2006 року - голова Хортицького районного суду м. Запоріжжя. Постановою Верховної Ради України від 05.10.06 р. призначена на посаду судді безстроково. Має другий кваліфікаційний клас судді. Була нагороджена грамотами Запорізької обласної державної адміністрації, Запорізького апеляційного суду, Ради суддів України, територіального управління Державної судової адміністрації в Запорізькій області.

Матвієнко Павло Дмитрович

Депутат обласної ради, директор Запорізького міського класичного ліцею

Народився 20 березня 1961 року у м. Запоріжжі. У 1987 році закінчив Запорізький державний університет за спеціальністю "історія". У 1995 році закінчив Українську юридичну академію за спеціальністю "правознавство".

З 1978 року по 1979 рік працював автослюсарем на Запорізькому домобудівному комбінаті. З 1979 року по 1981 рік - служба в армії. З 1987 року і по теперішній час працює в Запорізькому класичному ліцеї: спочатку вчителем історії та правознавства, з 1994 року - заступником директора з науково-методичної роботи, з 1996 року - директором. Член Партії регіонів.

Ольховець Олексій Максимович

Заступник завідувача відділу кримінального права Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Народився 28 січня 1950 року у с. Липівці Макарівського району Київської області. Після закінчення Макарівської середньої школи у 1967 році працював у Київському НДІ електромеханічних приладів. З 1968 по 1970 рік служив строкову службу в армії. В подальшому працював оформлювачем наочної агітації та реклами у Макарівському побут комбінаті, Макарівському комбінаті комунальних підприємств, Макарівському споживчому товаристві. Неодноразово обирався народним засідателем Макарівського районного суду.

З 1977 по 1982 рік заочно навчався у Харківському юридичному інституті, по закінченні якого був прийнятий на роботу стажистом прокуратури Макарівського району Київської області. У липні 1983 року призначений на посаду слідчого прокуратури Ставищанського району Київської області, а у листопаді 1988 року - на посаду прокурора цього району.

У березні 1997 року переведений на посаду начальника відділу прокуратури Київської області по нагляду за додержанням законів органами СБУ, державної Митної служби та прикордонної охорони при провадженні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства. Присвоєно класний чин старшого радника юстиції. На зазначеній посаді працював до вересня 2001 року.

З грудня 2001 року по січень 2003 року працював головним спеціалістом юридичного відділу Міністерства освіти і науки України.

З 14 січня 2003 року працює у Секретаріаті Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: спочатку головним консультантом відділу кримінального права, а з березня 2005 року - заступником завідувача цього відділу.

Нагороджений медаллю "За військову доблесть" в ознаменування 100-річчя з дня народження В.І. Леніна, Почесними грамотами Генерального прокурора СРСР та Міністерства освіти і науки України

Савченко Галина Василівна

Голова Ленінського районного суду м. Запоріжжя

Народилась 23 лютого 1951 року в м. Запоріжжі. У 1974 році закінчила Київський державний університет ім. Т.Г. Шевченка за спеціальністю "правознавство".

З серпня 1974 року по липень 1976 року проходила службу в органах внутрішніх справ

УВС Запорізького облвиконкому. З липня 1976 року по червень 1982 року працювала юрисконсультом, начальником юридичного відділу Запорізького виробничого об'єднання "Перетворювач". З червня 1982 року по квітень 1990 року - народний суддя Ленінського районного народного суду м. Запоріжжя. З квітня 1990 року - голова Ленінського районного суду м. Запоріжжя. 06 квітня 2000 року Постановою Верховної Ради України обрана на посаду судді безстроково. З серпня 2000 року - голова Ленінського районного суду м. Запоріжжя. Має другий кваліфікаційний клас судді. Була нагороджена Почесною грамотою Запорізької міської ради, а у березні 2004 року - цінним подарунком Голови Державної судової адміністрації України.

Сажинов Владислав Володимирович

Суддя апеляційного суду Херсонської області

Народився 03 січня 18974 року в м. Каховка Херсонської області у родині службовців. У 1991 році закінчив середню школу № 2 ім. Серго Орджонікідзе м. Каховка. З 1991 року по 1992 рік працював експертом у Каховському малому підприємстві "Атлант". У 1997 році закінчив Одеський державний університет ім. ІІ. Мечникова. З 1998 року по 2001 рік працював помічником Каховського міжрайонного прокурора Херсонської області. З лютого 201 року працював головним спеціалістом юридичного відділу виконкому Каховської міської ради.

Указом Президента України від 10 грудня 2001 року призначений суддею Каховського міського суду Херсонської області. З березня 2004 року по травень 2006 року працював суддею Каховського міськрайонного суду Херсонської області.

Указом Президента України від 14 квітня 2006 року призначений суддею апеляційного суду Херсонської області в якому працює по теперішній час.

Свешніков Валерій Валентинович

Депутат обласної ради, Голова постійної комісії обласної ради з питань законності, боротьби з корупцією, регламенту, депутатської діяльності та депутатської етики

Народився 12 жовтня 1974 року у м. Запоріжжі. У 1996 році закінчив Запорізький державний технічний університет за спеціальністю "технологія машинобудування". У 2000 році закінчив Запорізький державний університет за спеціальністю "правознавство".

З березня по жовтень 1993 року працював контролером, а з вересня 1995 року по лютий 1997 року - інженером-конструктором у КБ "Електроавтоматика". З березня по жовтень 1997 року - спеціаліст ТОВ "Рассвет".

З січня по грудень 1998 року - юрисконсульт Страхового ЗАТ "СКІФ". З січня по липень 1999 року - ТОВ "ЕРКО-Запоріжжя". З серпня 1999 року по січень 2001 року - начальник юридичного відділу ТОВ "Телея-фінанс". З січня по серпень 2001 року - юрисконсульт ТОВ "ПС-реєстратор". З серпня 2001 року по травень 2002 року - юрисконсульт ТОВ "Адвокатська компанія "Лист".

З червня 2002 року займає посаду директора ТОВ "Юридична фірма "Арбітраж".

З серпня 2004 року і по теперішній час - начальник юридичного управління Запорізького обласного відділення Партії регіонів. Член Партії регіонів.